

Izhaja vsak dan zjutraj razen v ponedeljkih in dnevih po praznikih Posamezna številka Din 1-, lanskoletna 2-: meseca naročnina Din 20-, za tujino 80-. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Št. 68

Ljubljana, torek, dne 24. marca 1931

Leto II.

konferenca ministra dr. Srškića v Ljubljani

Ljubljana, 23. marca. AA. Včeraj je z jutrišnjim brzovlakom prispel v Ljubljano minister pri predsedništvu vlade dr. Milan Srškić. Ob 10. se je nato začela več ur trajajoča konferenca, ki so se udeležili gg. minister inž. Sernek, ban dr. Marušić, podban dr. Pirkmajer, bivši ministri Pucelj, Sušnik, Vesenjak, podžupan Jarc, dr. Natlačen, župan dr. Puc, dr. Ravnhar, načelnik Ribnikar in Žebot.

Ob 2. popoldne je bilo na stanovanju bana intimno kosilo. Po kratkem izletu v bližnjo ljubljansko okolico se je minister dr. Srškić v spremstvu ministra Serneca z večernim brzovlakom odpeljal v Beograd. Na postaji so se od nega poslovili gospodje, ki so z njim dopoldne konferirali.

Predsednik vlade namestnik obolelega vojnega ministra

Beograd, 23. marca. AA. Ker bo minister vojske in mornarice Stevan Hadžić zaradi bolezni delj časa zadržan, je bil z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 21. marca t. l. na podlagi čl. 12 zakona o ureditvi vrhovne državne uprave imenovan za namestnika vojnega ministra predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković.

Pomembna brzjavka predsedniku vlade

Beograd, 23. marca. AA. Predsednik ministrskega sveta in general Peter Živković je sprejel brzjavko sledče vsebine:

Makarska, 21. marca. Predsedniku ministrskega sveta in ministru za notranje zadeve generalu Petru Živkoviću Beograd. Rodoljubno prebivalstvo občine Makarske — Primorske se zgraza nad prednjim dejanjem plačanil strahopetnih renegatov, vsed katerega je izgubil življenje major Rekalov. Vsi smo soglasni in pripravljeni braniti svoj dragi domovino s krvoj pred sovražniki in domačimi izvržki ter žrtvovati za to svoje življenje in svoje imetje. Načelnik Pavlović.

Odobritev proračuna Dravske banovine

Beograd, 23. marca. AA. Včeraj je finančni minister odobril proračun Dravske banovine. Proračunska svota znača 116.355.699 Din, proračun podjetij pa 56.116.421 Din. Obenem s proračunom je finačni minister odobril tudi uredbo Dravske banovine za izvršitev proračuna. Višinsko banovinskih doklad, ki je odobrena Dravski banovini, znača 35 odstotkov. Z odobritvijo proračuna Dravske banovine so potrjeni vsi banovinski proračuni za leto 1931-32.

Odpust iz državne službe

Beograd, 23. marca. AA. S sklepom notranjega ministra je odpuščen iz državne službe Boris Damjančić, pisar-pripravnik obmerno železniške policije v Mariboru.

Madjarski zunanjji minister v Rimu

Rim, 23. marca. AA. Madjarski zunanjji minister grof Julij Karolyi se je sestal z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Razgovor je trajal preko pol ure. Ob 10. se je grof Karolyi sestal z italijanskim zunanjim ministrom.

Italijanski tisk naglaša velik pomen teh posvetovanj. Obe državi veže prijateljska pogodba in zaradi tega je tembolj potreben aktivno medsebojno sodelovanje za ureditev važnih mednarodno političnih in gospodarskih problemov. Posebno važnost pripisujejo ureditvi gospodarskih vprašanj, ki zadavajo Italijo in Madjarsko.

Rim, 23. marca. AA. Agencija Stefani poroča, da je italijanski kralj danes ob devetih sprejel madjarskega ministra za zunanje zadeve Karolyi. Karolyi je ob 11. posetil Italijanskega zunanjega ministra Grandija, ki mu je takoj vrnil obisk v zgradbi madjarskega poslanstva.

Nemško-avstrijska carinska pogodba in Evropa

Demarše inozemskih poslanikov na Dunaju - Nemški načrt: raztegniti pogodbo na države jugovzhodne Evrope - Presenečenje v Angliji, odločen odpornost v Franciji - Neenotno stališče italijanskega tiska

Dunaj, 23. marca. AA. Danes so objavili ta-le komunike:

»Diplomatski zastopniki Francije, Italije, Češkoslovaške so izjavili zunanjemu ministru Schobru, da so poročila listov z dne 17. marca glede carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo napotila vlade k izjavi, da smatrajo tako carinsko zvezo za kršitev ženevskega protokola iz leta 1922.

Zunanji minister je dal nato poslanikom potrebna pojasnila. Diplomatski krogi ne smatrajo tega koraka za formalen protest, temveč so intervenirali le na osnovi časopisnih poročil. Avstrijski politični krogi so mnem, da se je to zgodilo le zaradi nesporazumjenja in upajo, da bodo pojasnila zunanjega ministra Schobra razpršila vse bojazni in nezaupanje glede ciljev avstrijsko-nemškega carinskega sporazuma.«

Pariz, 23. marca. AA. List »Matinc« poroča, da so poslaniki Anglike, Italije, Francije in Češkoslovaške na Dunaju prejeli naloge svojih vlad, naj zahtevajo od kancelarja dr. Schobra podrobna pojasnila o carinski pogodbi med Avstrijo in Nemčijo.

Pariz, 23. marca. AA. Pod predsedstvom predsednika republike Doumergue se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je zunanjji minister Briand poročal o zunanje-politični situaciji, posebno o zadevah in vprašanjih, ki so se pojavila z gospodarskim sporazumom med Nemčijo in Avstrijo. Ministrski svet je bil zavoljen s koraki, ki jih je takoj od začetka podvzel Briand, da se v sporazumu z drugimi zainteresiranimi državami napravi vse, da se zaščiti mednarodne pogodbe in konvenije.

Bukarešta, 23. marca. AA. Nemški odpravnik poslov je posetil predsednika vlade Mironescu in ga obvestil o carinskem sporazumu med Avstrijo in Nemčijo. Predsednik vlade bo o tem poročal na seji ministrskega sveta.

Budimpešta, 23. marca. AA. Uradno poročajo, da je nemški poslanik v Budimpešti v. Schön poseti danes stalnega zastopnika ministra za zunanje zadeve grofa Khuenledervaryja ter ga obvestil o nemško-avstrijskem carinskem sporazumu.

Dunaj, 23. marca. d. Podkancelar dr. Schober je danes odpotoval v Dresden, kjer bo imel predavanje. Zato je izostala druga demarš, ki je bila že napovedana.

Pariz, 23. marca. r. »Agence Radio« javlja, da se pozornost vzbujajoče dejstvo, da se angleški zastopnik na Dunaju ni udeležil demarše pri avstrijskem zunanjem ministru podkancelarju dr. Schobru, ne sme tolmačiti, kot da bi angleška vladna ne bila solidarna z italijansko-francosko in češkoslovaško vlado.

Glasovi nemških listov

Berlin, 23. marca. AA. Casopisje pozdravljajo načrt nemško-avstrijske carinske zveze. Pri tem pa odklanja napačno tolmačenje inozemstva, ki smatra carinsko zvezo za politično dejanje, ki jemlje Avstriji njen samostojnost. Listi poudarjajo, da ostane neodvisnost Nemčije kakor Avstrije nedotaknjena. Carinska zveza je postala nujna zadeva s trenutkom, ko je propadla carinska konferenca v Ženevi. Srednja Evropa se je odločila k samopomoči. Storila pa je hkrat korak k gospodarski Panevropi v Brianovem zmislu.

Berlin, 23. marca. r. Pod naslovom »Prvi korak« objavlja »Berliner Tageblatt« članek izpod peresa dr. Maksa Jordana, v katerem je med drugim rečeno, da je nemško-avstrijska carinska unija — unija posebne vrste, novost v zgodovini gospodarskih pogodb. Stremljenje Avstrije in Nemčije, da ostaneta v okviru mirovnih pogodb, je po člankarjevem mnenju očitno. Ono prihaja do izraza posebno v predvideni ustanovitvi paritetnega razsodišča med obema državama, dalje pa tudi v pripravljenosti obeh držav, da skleneta slične pogodbe tudi z drugimi državami.

Glede pomena carinske unije pravi člankar: Njena raztegnitev proti jugovzhodu je predpogoj za praktičen uspeh. Nemčija in Avstrija sta državam jugovzhodne Evrope naravna tržišča za njihove poljedelske proizvode. Krediti, ki jim jih lahko da Francija — na pariški agrarni konferenci v Parizu koncem februarja se je o tem obširno razpravljalo — bi pomenili samo začasno olajšanje, a nikakor bi ne ustvarili trajnega trga za proizvode. Carinske olajšave, ki naj bi jim jih dovolila Nemčija, pa bi natele na odpor pri prekoceanskih državah, ki se uporno sklicujejo na določbo o največjih ugod-

nostih. Carinska zveza bi bila edini izhod, kajti določba o največjih ugodnostih bi v tem slučaju ne prišla v poštev.

List označa carinsko unijo med Avstrijo in Nemčijo kot temeljni kamen, oziroma kot strešno tramovje Panevrope, kot jo je zamislil Briand.

Berlin, 23. marca. r. Nemški listi poudarjajo ugodne komentarje ameriških časopisov, ki pozdravljajo carinski sporazum kot prvi resen poskus, da se reši Evropa iz sedanjih zmešnav.

Nepovoljen vtis v Angliji in Franciji

London, 23. marca. AA. Nemško-avstrijska carinska pogodba, ki ukinja carinske meje med obema državama, je vzbudila v angleških trgovskih in industrijskih krogih veliko presenečenje. Sporazum grozi popolnoma uničiti izvor angleških industrijskih proizvodov v Avstriji. Nemški industrijski proizvodi bodo v Avstriji veliko cenejši kot angleški. Prav tako so po tej pogodbi zelo ogrožene Madjarska, Češkoslovaška, Poljska in Romunija. Dogovor stopi v veljavno najbrže šele drugo leto.

Pariz, 23. marca, AA. Snočni francoski listi so sprejeli avstrijsko-nemško pogodbo rezervirano. Ponovno izražajo bojazen, ki so jo izrekli že jutranji listi, da vodi ta pogodba fatalno do »anschlussa«. Tudi večerni listi trdijo, da je ta pogodba nasprotna ženevskemu protokolu, ki je bil podpisani mesece decembra 1922.

Pariz, 23. marca. AA. »Le Temps« objavlja o nemško-avstrijskem carinskem sporazumu članek, v katerem naglaša, da bo sprejela javnost ta korak obe držav v nezaupanjem. Znane so težko gospodarske narave, ki so se pojavljale v zadnjih dveh letih med Nemčijo in Avstrijo. Če sta se obe državi kljub temu odločili za najtenejše gospodarsko sodelovanje, pomeni to, da ju je vodila pri tem ideja, ki je nad nepredinimi potrebami industrije in trgovine.

Pariz, 23. marca. d. Polsluženi »Petit Parisien« pravi v svojem uvodnem članku: Regionalnih dogovorov, na katere se sklicujeta Dunaj in Berlin, v Ženevi nikoli niso smatrali kot dvostranske, temveč kot mnogostranske dogovore. Pristop drugih sosednih držav h kombinaciji se najbrže slabo pripravlja na ta način, da se stavijo kar pred dovršeno dejstvo. Ker ne gre za nepreklicen diplomatski akt, temveč šele za izmenjavo not med Dunajem in Berlinom, moramo upati, da se bodo po posetu diplomatskih zastopnikov Francije, Italije in Češkoslovaške pri dr. Schobru zavedali svojih mednarodnih obveznosti in finančnih dejstev.

»Journal« izjavlja: Ali bodo pristojni krogi v primeren način reagirali, da dosežo, da Avstrija in Nemčija opustita svoj načrt? Ali bodo, če ne dobre zadoščenja, spravili stvar pred Društvo narodov?

»Petit Journal« piše. Dogovor dokazuje, da stoji gospodarstvo v službi politike in da je nova Nemčija ostala zvesta zakonu svoje zgodovine.

V nacionalističnem »Echo de Paris« prinači »Pertinax« avstrijsko-nemški gospodarski dogovor s pogodbo, ki sta jo bivši cesar Viljem in bivši cesar Karel leta 1918. podpisala v Španiji v kateri sta se oba vladarja dogovorila, da se v slučaju zmage osrednjih držav ustanovi carinska in gospodarska zveza med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Velenemška misel se od tistega časa ni nič spremenila. Briand pada iz oblakov.

Komentari fašistovskega tiska

Rim, 23. marca. n. O nemško-avstrijski pogodbi se fašistovski tisk izraža zelo opreza. Gospodarske trgovine je pogodba iznenadila, toda disciplina, ki jim je vsilil fašizem, jih je pripravila do molka.

»Giornale d' Italia« napoveduje, da bo v kratkem času obe državi vezala prava carinska unija. Avstrijski in nemški gospodarski krogi so bili že od nekdaj glavni agitatorji za pridružitev Avstrije k Nemčiji in sedaj so kljub maršikateremu neuspehu ustvarili nekako gospodarsko priključitev, da bi mogli tako pripraviti kasnejšo politično.

»Il Resto del Carlino« si je v zvezi z avstrijsko-nemško pogodbo stavil vprašanje: Za kaj prav za prav gre, pa sam odgovarja, da ne gre le za preferenčialni sistem, kakor menijo nekateri, nego naravnost za avstrijsko-nemško carinsko unijo, torej gospodarsko priključitev Avstrije k Nemčiji.

Tako sta obe državi postavili svet pred dovršeno dejstvo. Čim se bo pokazal pravi moment, bosta sklenili tudi politično unijo. Za enkrat pa ni mogoče mislit, da bi tudi druge države pristale na to. Nemško-avstrijski poziv k sodelovanju je samo platonične vrednosti.

»Tribuna« pa z docela drugega stališča komentira avstrijsko-nemško pogodbo. Pravi, da bo odslej Italija prvikrat v zgodovini stvarno mejila na Nemčijo. S tem bo tehnično olajšan izvoz italijanskih izdelkov v Nemčijo. List opozarja nadalje, da so tudi italijansko vlado vabilo k sodelovanju. Ustvariti nameravajo večji gospodarski blok.

Odmevi v romunskega tiska

Bukarešta, 23. marca. AA. Listi komentirajo nemško-avstrijski sporazum in naglašajo, da je treba počakati obvestila o vsebinu sporazuma, preden se napravijo kakšni koraki. »Universul« piše, da je z ozirom na posebno stanje Avstrije in Nemčije upravičena vzemirjenost, ki jo je izvrala sporazum. Avstrija in Nemčija pričakuje ta sporazum le kot prvi korak k ustvariti evropske unije. »Dimineata« pravi, da v Berlino in na Dunaju misijo, da bi mogel avstrijsko-nemški sporazum koristiti Romuniji in Jugoslaviji, ker bi se mogle ustvariti velike možnosti za prodajo njihovih poljedelskih produktov. Toda če zadržanje francoskega tiska odgovarja stališču francoske vlade, potem bo imel ta sporazum za posledico velike politične razprave.

Lepa svečanost med našimi rudarji v Belgiji

Naš poslanik v Bruslju je izročil v nedeljo rudarjem novo državno zastavo

Bruselj, 23. marca. AA. Včeraj je jugoslovanski poslanik v Bruslju odšel v Seraing, da prinese tamkajšnji jugoslovanski rudarski koloniji, ki šteje 6000 članov, novo državno zastavo. Svečanosti, ki se je začela ob 4. popoldne, je prisostvovalo okoli 500 rudarjev, dalje člani našega poslanstva v Bruslju, jugoslovanska kolonija v Belgiji, prefekt oblasti Liège, zastopniki ministrstva in mnogi člani jugoslovanske kolonije v Bruslju.

Svečanost se je začela s posvetitvijo zastave. Blagoslovila sta zastavo neki ruski pravoslavni in jugoslovanski katoliški duhovniki. Po končani blagoslovitvi so načoči priredili burne ovacije Nj. Vel. kralju Aleksandru, belgijskemu kralju Albertu, Jugoslaviji in Belgiji, prijateljskim odnosom med obema državam itd. Delavska pevska društva so zapela našo narodno himno in več jugoslovenskih pesmi.

Carinska unija med Nemčijo in Avstrijo

Po Versajski mirovni pogodbi je bil »Anschluss« prepovedan in ta prepoved je bila pozneje potrjena še z raznimi mednarodnimi dogovori. Ali čim bolj je bil »Anschluss« prepovedan, tem bolj ga je hotel nemški narod in če ga ni bilo mogoče naenkrat in pravilno izvesti, pa so ga začeli Nemci via facti urejati. Izenačena sta bila avstrijski in nemški kazenski zakon, uradniki so dobili iste uniforme, povsodi se je dejansko izvajalo združenje Avstrije in Nemčije. In ena zadnjih etap dejanske priključitve Avstrije k Nemčiji je v soboto oficijelno napovedana carinska unija med Nemčijo in Avstrijo. Kajti isto carinsko ozemlje dejansko združuje dve državi v eno celoto, pa čeprav ohranja formalno še vsaka država svojo samostojnost. S carinsko unijo je prvo poglavje »Anschlussa« izvedeno in v tem je pomen carinske unije pa tudi vseh protestov proti tej uniji.

Obenem pa carinska unija dokazuje, da je nemška nacionalna misel premagala v Avstriji vse pomislike. Vsa leta po vojni je pravzaprav Avstria živila samo od tege, ker so ji zapadne velesile vedno znova dajale nové koncesije, da tako Avstriji praktično dokažejo, kako nima za njo »Anschluss« smisla. Svojo valuto je uredila Avstria le s pomočjo zapadnih držav, denar za velike investicije v svrhu obnovitve avstrijskega gospodarstva so dale zopet zapadne države in tudi pri reparacijah je bila Avstria iz istega vzroka deležna vseh obzirov. To naklonjenost pa bi Avstria uživala še sigurno naprej, ker bi ji pač zapadne države še dalje dokazovale, da je »Anschluss« za Avstrijou gospodarsko škodljiv.

Treznji avstrijski gospodarji morajo to tudi gladko priznati. V zvezi z industrijsko že preražvito Nemčijo ne more Avstria vzdržati konkurenco in nedvomljivo mora pasti na stopnjo nemške kolonije. Dunaj, ta mnogo prevelika prestolnica majhne republike, bi mogel še nekako vzdržati svojo pozicijo le vsled svojih prejšnjih stikov z nasledstvenimi državami in pa vsled svoje posredovalne vloge med zapadom in jugovzhodom. V trenutku ko grade carinsko unijo med Nemčijo in Avstrijo, pa je tudi te posredovalne vloge konec in Avstria postane le izhodišče za nemško gospodarsko prodiranje na vzhod in jugovzhod. Bilanca je za Avstrijou torej v gospodarskem pogledu absolutno negativna.

Drugache pa je z Nemčijo. S carinsko zvezo z Avstrijou more Nemčija zopet pričeti obnavljati svoj stari načrt Srednje Evrope. Od Berlina do Aten naj bo eno gospodarsko ozemlje, na katerem bo neomajno vladala nemška industrija, vzhodne in jugovzhodne države pa bi za vedno ostale le agrarne države. Industrija prinaša bogastvo in razvoj in to bi bilo v novi Srednji Evropi nemški monopol, revščina agrarne producije pa bi smela ostati drugim.

Z nemškega stališča je ta načrt čisto razumljiv, vprašanje pa je, če ni že zakasnel. Povojni razvoj Evrope je namreč že dokazal, da vzdrži še združena Evropa komaj konkurenco z drugimi velikimi gospodarskimi enotami. Nemška Srednja Evropa pa nujno deli Evropo v dva dela in tako je nova carinska unija največje nasprotje pan-evropski misli, ki kljub vsemu vendarle prodira. Ze celo pa mora ta misel pridobiti, če se bo sovjetska Rusija še v večji meri pojavila kot konkurent. Nemci sicer upajo, da bodo iz političnih vzrokov z Rusijo vedno na dobrih nogah, toda ti upi ne bodo mogli rešiti nemške industrije, kadar bodo ponujali sovjetti blago, ki se izdeluje skoraj zastonj. Pa še drugo vprašanje je, če bo namreč Nemčija sploh mogla vzdržati pritisk zapada, ki pač ne bo mogel tako brez vsega sprejeti nove cepitve Evrope v dva tabora.

Zaenkrat je carinska unija med Nemčijo in Avstrijou še napovedana in Nemci smatrajo za potrebno, da so omilili še to napoved z vabilom, da še druge države pristopijo k tej uniji. To vabilo seveda nima praktičnega pomena, je pa v njem znak slabosti, ko morajo Nemci demantirati politične posledice najnovejšega dogovora med berlinsko in dunajsko vlado. Če pa bo ta demanti tudi dosegel svoj namen, je več ko dvomljivo in vse kaže, da je s carinsko unijo dokazano le to, da streme Nemci še nadalje za svojimi predvojnimi cilji.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 23. marca d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Pričakovati je naraščajoče pooblačenje, nagnenje k nevihtam, padec temperature.

Jugoslovanska razstava v Pragi

Prvi dan nad 15.000 posetnikov

Praga, 23. marca. AA. V veliki dvorani praskega velesejma je bila včeraj dopolne svečano otvorjena jugoslovanska razstava, ki jo prireja jugoslovansko-trgovinski ministerstvo skupno s Centralnim prebirojem predsedništva ministrskega sveta in turističnim društvom »Putnik«. Otvoritev se je udeležil naš poslanik v Pragi dr. Kramer s poslanškim objektom. Takisto so ji prisostvovali zastopniki češkoslovenskih gospodarskih ministrstev, novinarji, jugoslovanska kolonija v Pragi in mnogo drugih.

Razstavo je s kratkim nagovorom otvoril

Niko Bartulović, ki je poudaril pomen te razstave za medsebojno spoznavanje obeh narodov. Na razstavi se vidijo grafikon, diagrami in fotografije, ki jih je Centralni prebiro z velikim uspehom že razstavljal v Ženevi in v večjih mestih Jugoslavije. Razen tega je društvo »Putnik« razstavilo vrsto izredno uspehl fotografi jugoslovanskih krajev in mnogo drugega propagandnega materiala.

Danes je razstavo obiskalo več ko 15.000 ljudi. Med prvimi sta bila minister vojske Viškovsky in trgovinski minister Matoušek.

Mussolini o pomorskem sporazumu

Mir zagotovljen vsaj do 1. 1936 — Italija prihrani s sporazumom poldrugo milijardo lir

Berlin, 23. marca. AA. Italijanski ministri predsednik Mussolini objavlja v listu »Börsenkurier« članek o rimskega pomorskem dogovoru. Pravi, da je evropski in svetovni mir zagotovljen do 1. 1936, aka ne nastopijo v tem času izredni dogodki. Mussolini nato poudarja, da sta italijanski in francoski narod pričela gledati z drugimi očmi drug na drugega. Italija bo izdala

eno in pol milijarde lir, ki jih bo prihranila z izdatki za vojno brodovje, v socijalne svrhe in v podporo delavstva in srednjih slojev, ki so najbolj potreben pomoči. Mussolini naglaša važnost pomorskega dogovora, ki je sad dobre volje Italije in Francije. Mussolini zaključuje, da se dosežejo v politiki najboljši rezultati z najenostavnnejšimi sredstvi.

Resolucija komisije DN za razorožitev

Razorožitev v skladu s potrebami izdatkov za

Pariz, 23. marca. AA. Včeraj je imel pod predsedstvom lorda Cecila odbor komisije Društva narodov za razorožitev sejo, na kateri je sprejeti tele resolucije:

1. Naglaša neobhodno potrebno, da konferenca za razorožitev doseže rezultat, ki bo v skladu s potrebami mednarodne varnosti z raznimi međunarodnimi pogodbami in pakti, ki so že podpisani;

2. splošno znižanje za 25 odstotkov vseh pro-

računov za oboroževanje v vseh državah;

3. potreba ukrepov za utrditev mednarodne varnosti, zlasti da vse države pristopijo k splošnemu paktu za arbitražo;

4. potreba ukrepov za odstranitev neenakosti pri oboroževanju, in sicer z znižanjem denarnih sredstev za oboroževanje, in

5. uvedba stalne mednarodne kontrole Društva narodov nad oboroževanjem posameznih držav.

Danes sestanek komisije za Panevropo

Italijanski zunanjji minister ne pride na sestanek

Pariz, 23. marca. AA. Odbor, ki ga je imenovala vseevropska studijska komisija, da prouči način nadaljnega dela, se bo sestal v tork ob 11. dopoldne v francoskem zunanjem ministrstvu na Quai d'Orsayju. Na sestanku bodo zastopane Nemčija, Francija, Anglija, Danska, Španija, Finska, Grška, Italija, Poljska, Portugalska, Švica in Jugoslavija.

Pariz, 23. marca. AA. Italijanski poslanik v Parizu grof Manzoni je dobil nalog, naj opravi-

viči pri zunanjem ministru Briandu italijanskega zunanjega ministra Grandija, da se ne more udeležiti pariškega sestanka organizacijskega odbora za evropsko zvezo. Odsotnost s tega sestanca opravičuje Grandi z raznimi posli, ki jih ima v Rimu, in navaja med drugim, da mora pripraviti mednarodno konferenco za žito. Na pariškem sestanku bo Italijo zastopal njen pariski poslanik grof Manzoni.

Nova finska vlada

Helsingfors, 23. marca. AA. Predsednik republike Svinhufsd je potrdil vlado, ki jo je sestavil član agrarne stranke Sunila. Zunanje ministrstvo je prevzel Koskinen, doslej poslanik finske republike v Moskvi. Finančno ministrstvo je izročeno profesorju Jaervinenu. V vladi so zastopani agrarci, progresivi in švedska stranka.

Institut za proučevanje Rusije

Beograd, 23. marca. I. Snoči se je v veliki vsečiliški dvorani vršila slavnost, s katero je bil otvorjen institut za proučevanje Rusije. Novi institut je razdeljen na pomembne odseke, da bi se na ta način dosegli boljši uspehi, tako strokovno kot po obsegu. Na svečanosti je mitropoli Antonij imel govor, v katerem je govoril o preganjanju cerkve v Rusiji.

Osemdeset tisoč ljudi pri maši

Adelaide, 23. marca. AA. Maše-zadušnice za pokojno pevko Nellie Melba se je udeležilo 80.000 ljudi. Še nikoli ni video mesto tako velike množice. Pri maši je igrala godba 600 godbenikov. Pelo je 5000 pevcev. Potez maše so prenesli brezljivo po vsej Avstraliji.

Velika železniška nesreča v Angliji

London, 23. marca. AA. Ekspressni vlak London-Skotska, ki je znan pod imenom »Leteči škot«, se je ponesrečil včeraj opoldne tik pred postajo Leighton. Stroj je skočil s tira. Stirje vozovi so se prevrnili, 12 drugih pa je bilo samo porinjenih s tira. Doslej znano število mrtvih znaša osem. Število človeških žrtev bo nemara še naraslo. Brzovlak je vozil v hipu nesreče s sto km brzine.

Parnik nasedel

London, 23. marca. AA. Parnik Kanadsko-pafinske družbe »Montclare« je nasedel v bližini samotne obali otoka Ayrhira. Plul je iz St. Johna v Liverpool. Nesrečo je zakrivila gosta megla. Na pomoč so prispeli vlačilci, da rešijo parnik iz neprijetnega položaja. Rešilne ladje so izkrcale 300 potnikov na otok. Včeraj zjutraj so parnik oprostili. Nesreča se je pripetila v bližini novega svetilnika, ki je bil zgrajen, da pomore ladjam v megli.

Velika »Hajdukova« zmaga

Split, 23. marca. Iz Santiga je prišla vest o velikem uspehu »Hajduka«. Splitki nogometni tekmovalci s pravom Chileja »Coco-Coco« in ga premagali z rezultatom 3:1. Chilski klub pristevarjo med najboljše v južni Ameriki. »Coco-Coco« je pred kratkim premagal znani »Uruguay« z rezultatom 3:2.

Demokracija uprave

(Nastopno predavanje univ. doc. dr. J. Jurkoviča)

Politicacija uprave

Vsi ti znaki kažejo, da pomeni v tej situaciji demokratizacija uprave politicijo uprave z vsemi njenimi posledicami. Prva posledica bi bila, da bi bila s tem ogrožena demokracija na svojem glavnem in bistvenem področju, to je v parlamentu. Kajti če naj ima zakonodaja kot vrhovna oblast v demokraciji sploh kak smisel, se morajo zakoni izvrševati. Da bi hotela in znala braniti zakonodajna večina svojo pozicijo, je brezvomno. To pa ne bi bil v tem slučaju samo demokratičen, torej političen, ampak tudi pravni postulat. Kajti če naj bi postal izvrševanje zakonov, če bi se smel tukaj še vrapljati ta izraz, samo sredstvo za doseganje politične moči, bi pomenilo to zasmeh vseh naprov, ki jim je bil cilj, da se izvede zakonitost uprave. Pri tem se sploh ne dotlikamo vprašanja, ali ne bi bil v nasprotnem slučaju sploh ogrožen obstoj države.

Seveda obstaja možnost, da bi se obdržala zakonitost uprave tudi v takih primerih, to pa samo na ta način, da se omeji centralni parlament na okvirne zakone v takem obsegu, da bi imela uprava tako širok svoboden prevdarek, da bi težko postopala nezakonito. Politično pomeni to isto kot prejšnja supozicija in je ravno tako malo verjetno, pravno pa se to pravi obrnil razvoj in iti od pravne zopet proti politički državi. To pa samo s tem razločkom, da je bila uprava v politički državi orientirana vsaj na celoto, dočim bi imela tukaj pred očmi samo lokalne interese. Znano pa je, da so majhni tukaj včasi lahko tako neprijetni. In individualni zakoni, ki so vzbujali dovolj pomislekov, so se zagovarjali s stališča pravne države ravno s tem, češ, da je boljši tudi tak individualen akt parlamenta kot izraza naroda, kot pa akt svobodnega prevdarka uprave.

Proti demokratizaciji uprave govori torej demokratična ideologija, proti njej govori razvoj pravne države in govor proti njej ves ustrezajoči države. Ampak, ker je danes demokratizacija uprave zahteva, kakor je bil včasih parlamentarizem in demokracijo sama, se mora s to zahtovo računati in jo skušati uresničiti ne glede na to, ali je s stališča demokracije zahteva pravilna. Tudi če govorimo, kako naj se izvede referendum, ne razmišljamo o tem, da ni načela država potom pogodbe, iz česar se je pravno izvajala zahteva po referendum.

Če naj ne postane pojmen demokratizacije ali morda boljše popularizacije uprave samo agitacijska fraza, na kar danes že sumljivo meji, si je treba najprej staviti vprašanje: ali so vse panoge državnega delovanja enako dostopne demokratizaciji? In demokratizacija je danes istovetna s politizacijo. Drugo vprašanje pa je: ali je demokratični, formalni in atomistični, princip večine sploh vzdrljiv?

Kelšen, ki mu je bil v prvi izdaji njegove knjige o demokraciji birokratizem nekako strašilo, piše v drugi izdaji: »Kajti samo čisto ideološkemu opozovanju, ki ni orientirano na realnih razmerah, se zdita birokracija in demokracija absolutni nasprotni. Kajti demokratični princip lahko zajame predvsem samo gornej plasti in ne more, če noče ogrožati svoje veljave na področje ustvarjanja generalne volje, prodreti v nižje plasti procesa, kjer se ustvarja državno telo vedno na novo.« To Kelšenovo priznanje sledi nujno iz pojma zakonodaje. Kajti zakon se vendar ne dela za zabavo, ampak se delajo iz potrebe in za to, da se izvršujejo. Zakon pa se ne da izvrševali po kakem političnem principu, ampak po svojem smislu. S tem je rečeno, da mora biti izvrševanje zakonov odlegnjeno političnemu območju, da uprava ni dostopna taki demokratizaciji, ki je istovetna s politizacijo. Dostopna pa je demokratizacija, ki pomeni popularizacijo. In po izločitvi politike je to predvsem gospodarsko in kulturno področje. Tukaj je potem odkrito od historičnega razvoja in tradicij, kulturnega nivoja in smernosti dela, ali naj se upravniki volijo ali nastavljajo, ali naj bodo občinske in druge samouprave teritorialno večje ali manjše.

Kakšnih absolutnih merit tukaj kakor v obči v državnem življenju ni, zato so v tem oziru debate, ki se vodijo s kakih apriorističnih stališč, čisto brezplodne.

Ker pa mora imeti uprava, da se lahko prilagodi lokalnim razmeram, neko svobodno akcijsko sfero, se zdi, da smo zopet na mrtvi tok, to je v politizirani upravi. Kajti zaman je reči, naj bo uprava depolitizirana, če se ji da pri tem možnost, da se lahko politizira. Zato si moramo ogledati drugo vprašanje: ali je atomistični princip demokratične večine sploh vzdrljiv? Ali ni ravno ta princip krit, da se prenaša politika iz parlamenta v upravo?

(Dalje prihodnjic)

Trčenje parnikov v Hvarske kanalu

Split, 23. marca. K. Včeraj ob zori se je v Hvarske kanale pripetila nesreča.

Zborovanje »Kmečke prosvete« v Kranju

Uspela manifestacija našega človeka kmeta-delavca — Problem gospodarske krize in potreba prosvete

Kranj, 22. marca.

V nedeljo dopoldne se je vršilo v Kranju, središču industrije in gospodarskem tržiščem Gorenjske, uspelo zborovanje Kmečke prosvete. Zborovanje je otvoril predsednik Kmečke prosvete g. dr. Janže Novak. Najprej je opravil ministra I. Pucelja, ki je moral ostati radi nujnih zadržkov v Ljubljani. Nato je prešel takoj k stvarnemu delu in izvajal:

Vsi na pozitivno narodno delo.

Ljudstvo ima veliko dolžnost sodelovanja pri vseh javnih vprašanjih, da bodo dosežene tisti cilji, ki so potrebni za napredek našega človeka in gospodarstva. Naše gibanje je namenjeno tistim ljudem iz mesta in vasi, ki so poklicani, da sodelujejo v javnem življenju. Zato je začela »Kmetска prosveta organizirati našo šolanje in prirodno inteligenco. Srbi nam priznavajo ves naš kulturni in gospodarski napredok. Ne moremo pa zatajiti politične nezrelosti slovenskega človeka. Zgodovinski razvoj je bil tak, da v Avstriji nismo imeli možnosti udejstvovanja pri vodstvu države in dežele. Vse te sposobnosti moramo šele privzgojiti v svobodni državi. Če ima veliki čas po 6. januarju kak namen, potem ima gotovo namen, da Slovenci z vso zrelostjo pristopijo v vse javne ustanove. Vsi smo pozvani, da delamo za interes banovine, občine in samega sebe. Sicer bomo nazadovali.

Naše gibanje ima namen pripeljati k aktivnemu sodelovanju. Minister Pucelj vedno poudarja, da je tisti, ki v kotu čepi in čaka na stare strankarske razmere, škodljivec naroda. Treba je pristopiti, razumeti razvoj in v ta razvoj poseči, kakor to interesi Slovencev zahtevajo. Vzvišenim ciljem ne smemo nasprotovati, ampak jih vsestransko pospeševati. To velja za našo šolo, Sokolsvo in zadružništvo. Naša država nam je potrebna. Zato je potrebno pozitivno narodno delo, potrebna je enotnost misli.

Pa tudi v gospodarskem pogledu je treba iskati neko enotnost. Klic po strnjenu vseh sil je tudi koristen, zato ga je treba ponavljati od vasi do vasi in zbirati ljudi.

Vedno moramo imeti pred očmi ves gospodarski razvoj in razmerje med posameznimi gospodarskimi oblikami. Slovenci moramo gledati na to, da se to, kar se doma pridela, tudi doma pojde. To pa, kar se izdelava v tovarnah, naj se izvaja. Naša banovina dobiva vedno bolj industrijski značaj. Pri nas je prevladal nov tip malega človeka, ki združuje kmeta in delavca v eni osebi. Tako se gospodarski interesi strinjajo v eno. Ta vzajemnost je potrebna za našo javno življenje, kakor je duhovna vzajemnost potrebna za uspeh in razvoj države.

Za blagostanje kmeta - delavca.

Nato je spregovoril ravnatelj »Okrožnega urada za zavarovanje delavcev« g. dr. Jože Bohine. Vsaka kultura more uspevati le na materijelnem blagostanju. Govori o gospodarski krizi. Kje moramo iskati vzroke tej krizi? Na eni strani imamo preveliko število ljudi, na drugi pa preveliko zasluga. To je vzrok nezadoljivosti. Številke nam povedo, da se Slovenci hitro množimo, da veliko pridobimo na novih delovnih silah, ki hočejo dobiti zasluga in zaposlitve. V 20 do 30 letih bomo imeli nad 100.000 moči, za katere ne bo dela. Izvod bo zelo težaven.

Celih 10 let smo zapravili za prazen nič. Slovenci bi morali imeti odprte oči proti jugu. Tam je naša domovina bogata.

Pa tudi danes ne smemo držati prekriznih rok. Naša zemlja je, kar se tiče poljedelstva, pasivna. Iskati moramo kje druge zasluga. Navrno je, da se je pričela pri nas širiti industrija, zlasti tektifna. Ogromno je število ljudi, ki jih zemlja ne more hraniti. Kmet nima pravega vira za davke, obleko, kaj šele za knjige in časopis. Zato je naš mali kmet prisiljen iskati dela drugie, bodisi v industriji ali obrti. Naša gospodarska struktura je dobila s tem drugačen značaj. Iz novega kmetskoga značaja je nastal kmetsko delavski značaj.

Pojavil se je nov tip kmeta-delavca. Na to dejstvo moramo gledati s popolnoma drugačnimi očmi. Gledati moramo, kako naj se dvigne prisnosnost naše pleče zemlje in kako naj se utrdi industrijsko obrtniško življenje. Ne smemo izvajati razrednih nasprotstev, ampak skušajmo gojiti razumevanje za vzajemno skupnost.

Se važnejše je vprašanje zaščite v tovarni.

Na staru leta ne sme biti sin obubožan, ampak preskrbljen, da ne bo v breme domu ali občini. Zato se mora kmet zanimati za razvoj socialne politike. Najvažnejše sredstvo za zaščito so kolektivne pogodbe, katere sklepa z industrijou neka skupnost. Skupnost more svoje interese bolj zaščititi kakor posameznik. Naše kmetske občine, ki niso več čisto kmetiske, bi morale gledati, da se vnese v tovarne več socialnega duha. Razvoj dogodkov sili kapitalizem povsod do tega, da prehaja iz dobičarskih tendenc v umirjeno smer.

Nekoč tipično kmetski dom daje danes sile tudi za plišni stroj. To je važno zlasti za kranjski srez. Stojimo na stališču blagostanja celokupnega naroda, nočemo naroda proletariati. Nočemo, da se del naroda odtrga od domače hiše, iz katere vendar teče vir naše kulture in napredka. Delavec ne smemo zemlji odstupiti. Tudi on mora dobiti košček zemlje. V velikih državah mora imeti vsak delavec vsaj 1800 m² zemlje. Ta zemlja mu dviga zavest, da je sin narave in da pozablja, da je stroj. Delavec mora postati cel človek.

Planine čakajo pridnih rok in gospodarjev.

Kot tretji je govoril g. dr. Spiller-Muys. Njegove besede so bile v bistvu sledeče: Slovenija sega v Alpe, kjer je doma posebne vrste poljedelstvo, ki je podlaga živinoreji in pašništva. Svoje gospodarstvo moramo usmeriti na jug; tja moramo pošljati našo živilo, kjer so podobne razmere kakor pri nas. V kranjskem srezu je okrog 3500 ha planinskega pašniškega sveta in več kot 5000 glav živine. Te planine so večino last gorenjskih srenj, na katerih sloni naše planinarstvo. Gorenjska srena je gospodarska enota, ki je starak kakor naša zemlja.

Zborovanje je zaključil g. dr. Janže Novak z besedami: Vsakdo, ki hoče delati za kulturo, mora delati za blagostanje večine naroda. Potrebno je, pravo kulturno delo ne besede. Med 150.000 našimi gospodarji je 110.000 malih kmeterov in samo kakih 30.000 velikih posestev. In te velike kmeterje se bodo še drobile. Vendar se mora naše ljudstvo obdržati na domači zemlji. Za vso državo je važen napredek naše banovine. Napredek pa je v združevanju.

S tem je bilo zaključeno zborovanje »Kmečke zvezec«. Predavatelji, sami strokovnjaki, so želi mnogo priznanja in pohvale. Zborovanje je bilo lep prosvetni dan našega kmetskega in delavskega življa. Želimo si še več takih dni.

Prof. Martin Zgrablič †

Ljubljana, 23. marca.

V soboto zvečer je umrl prof. gosp. Martin Zgrablič, član profesorskega zbora na II. reálni gimnaziji v Ljubljani.

Pred tremi meseci ga je zadela nenadoma kap, nakar se je zdravil v ljubljanski bolnični. Pred tedni jo je zapustil in se vrnil domov v upanju, da bo popolnoma okrevl. Zadnje dni se je pa njegovo stanje poslabšalo in v soboto ga je smrt rešila vsega trpljenja. Odšel je za svojo ljubljeno soprogo, ki mu je pred letom dni po dolgi bolezni umrla.

Profesor Martin Zgrablič je bil rojen 1. 1872. v Zgrabličih pri Pazinu v Istri. Maturiral je na gimnaziji na Sušku in po opravljeni vojaški službi študiral filozofijo na Dunaju. Po končanih filozofskih študijih je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v Ljubljani na II. državnih realnih gimnazijah. Sredi leta 1921. je postal profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu, kjer je bil več let tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1920. je moral iz Istre. Nastanil se je v naši državi ter služboval najprvi v Čakovcu, potem pa v

Nj. Sv. patrijarh o veliki pravoslavni Rusiji

Na povabilo ruske kolonije v Zemunu je Nj. Sv. patrijarh Varnava prebil nedeljo v sredi ruskih emigrantov v Zemunu, kjer so ga dovesno sprejeli. Po prihodu je odšel v rusko cerkev, kjer ga je pričakovala množica ljudstva. Ob 10. uri se je vršila svečana služba božja, katero je opravil patrijarh ob asistenci ruskih svečenikov. Po govoru Aleksija Grikova je govoril v ruskem jeziku patrijarh Varnava in rekel med drugimi: »Radosten sem, da sem že drugič v tem kraju, ki je po prostoru majhen, toda velik po duhu, ki vlada v njem. Ta cerkev bo vidno zapisana v zgodovini ruskega naroda, ker se v njej nadaljuje hvala in molitev k Bogu in pravoslavni veri. Veliko je trpljenje Rusije in ruskega naroda po svetu, toda to trpljenje ni pokora za greh ruskega naroda, temveč je pot k osvobojevanju človečanstva v velikem duhovnem preporodu. Ta preporod se bo izvršil baš s pomočjo trpljenja ruskega naroda, kateremu je Vsemogočni odkazal to nalog.« V svojem nadalnjem govoru je patrijarh izrazil svojo vero, da bo skoro preokret v današnji Rusiji in da bo na novo vstala velika in močna pravoslavna Rusija. —

Jugoslovanski akademski klub kr. Jugoslavije

V nedeljo so ustanovili akademiki vse države v Zagrebu Jugoslovanski akademski klub kraljevine Jugoslavije. Za predsednika kluba je bil izvoljen g. Jurjević, slušatelj zagrebške filozofske fakultete. Podpredsednik je Branko Damjanović iz Beograda, drugi podpredsednik Branko Alujević iz Ljubljane, tajnik Miodrag Nikolić iz Beograda, drugi tajnik Zvonimir Pegić iz Zagreba, tretji tajnik Zdenko Bačić iz Ljubljane, blagajnik Stanko Despotović iz Beograda, drugi blagajnik Dušan Krsnajski Jović iz Subotice. V upravo so bili izvoljeni z ljubljanske univerze Boleslav Háter, Zdravko Gosak, Stane Kremžar, Bogumil Krajič, Milivoj in Zdenko Bačić, Ernest Hink in Branko Alujević. V svojem govoru je predsednik Jurjević naglašal, da hočejo akademiki dopolniti samo oni jugoslovanski program, katerega so zapisali s krovju njih predniki akademiki na bojnih poljanah. Svečana seja kongresa se je vršila po odmoru. Predsedoval jí je Branko Alujević iz Ljubljane, ki je pozdravil navzoče v slovenščini. Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade Petru Živkoviu ter ministru za prosveto in rektorjem beograjske, zagrebške in ljubljanske univerze, kakor tudi rektorju trgovske visoke šole v Zagrebu in dekanu skopljanske in subotiske fakultete so zborovalci poslali pozdravne, oziroma vdansostne brzozavke. Na zborovanju je prišlo do burnih ovacij Nj. Vel. kralju in njegovemu vzvišenemu domu ter visoki in plemeniti jugoslovanski ideji.

Vsekokrat ina svoj začetek v organiziranem nastopu nekega kroga, ki potem poskuša pridobiti zaupanje vse javnosti. Tako so tudi pri novem društvu bili povabljeni k organizatornemu delu predvsem tisti, ki so se dosedaj borili za enake nacionalne in kulturne ideale. Njihova naloga je sedaj, ko imajo lasten klub, da povabijo k skupnemu delu vse akademike.

Jugoslovanski akademski klub je nastal iz želje, da pride do ožjega sodelovanja vseh akademikov, ki so jugoslovansko orientirani in ki so tudi javno nastopali za to svoje prepričanje. Hotelo se je omogočiti sodelovanje med akademiki iz vse države. Baza za sodelovanje je najdena in izražena v enotnem klubu za celo državo, sedaj pa je potrebno preiti na organizacijo sekcijs tega kluba na posameznih univerzah.

Nova organizacija ni prevzela reprezentančne funkcije za vse akademike, ona hoče reprezentirati samo svoje člane; želi pa pri tem, da bi bili vsi akademiki v njej včlanjeni in tako pristali na njen nacionalno-kulturni program. To je razlog, da se nova organizacija ni ustvarjala iz dosedanjih reprezentanc, ki lahko še v naprej delujejo.

Namen organizacije je, da zedinj vse akademike v kulturno-nacionalnem, ekonomskem in stanovskem delovanju, pri katerem bo zastopal interes svojih članov. Želi pa sodelovati v vsemi akademskih klubih, ki imajo podoben program. — Branko Alujević, I. r., podpredsednik II. J. A. K.

b Zahvala Zagrebčanov Nj. Vel. kralju. Na poziv mestnih društev na Trešnjevki se je vršil v nedeljo v Narodnem domu na Seljski cesti v Zagrebu sestank vseh prebivalcev Trešnjevke. Na sestanku je govorilo več uglednih meščanov, povdarijajoč dolžnost zahvale, katero prebivalstvo Trešnjevke dolguje Nj. Vel. kralju za plemenitost, ki mu jo je izkazal ob prilik bivanja v Zagrebu. Kakor je znano, je kraljevska dvorica poklonila ob tej priliki 50.000 Din za siromašno deco osnovne šole na Trešnjevki.

b Kneginja Olga na skupščini Srbske majke. V nedeljo se je vršila v Beogradu redna letna skupščina Srbske majke, katere se je udeležila tudi njena častna predsednica kneginja Olga. Skupščina je otvorila kneginja Olga, nakar so sledila poročila društvenih poročevalk, ki so vsa pričala o živahnu delovanju društva. Sprejet je bil sklep, da se zgradi čim več azilov za nezakonske otroke in ženska borza dela, s pomočjo katere bi dobile nezakonske matere službe. Nj. Vel. kraljico Marijo je zastopala dvorna dama Mirka Gruić.

b Beograđani bodo dobili aerotaksi. Družba »Aerotaxi« je kupila letalo, ki bo služilo kot aerotaksi Beograđanom za prevažanje, kakor avtotski itd. Letalo je v nedeljo že prispealo na letališče pri Beogradu.

b Prvi škof evangelijske cerkvene občine v Zagrebu. Na nedeljskem setanku pripadnikov evangelijske cerkvene občine v Zagrebu je bil soglasno izvoljen za škofa dr. Popović. Nato so bili izvoljeni še drugi funkcionarji občine. Tem je dobila evangelijska cerkvena občina v Zagrebu svojega prvega škofa.

b Novi potresni sunki v Djednjeliji. V petek so čutili v Djednjeliji zopet tri potresne sunke, ki so bili slab in niso povzročili nove škode, prebivalstvo si pa še vedno ne upa pod strehe in prebiva na prostem pod šotori.

Jz Dravske banovine

d Predvčerajšnje konference na banski upravi se g. dr. Niko Županić, bivši minister, ni utegnil udeležiti zaradi odsotnosti iz Ljubljane.

d Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi v območju sreskega cestnega odbora v Prevaljah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestno progo na banovinski cesti Marenberg — Radel. — Kraljevska banska uprava Dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi v območju sreskega cestnega odbora Šmarje pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestno progo na banovinski cesti Mestnje — Podčetrtek — Sv. Peter pod sv. Gorami — Brežiška meja od km 14.500 do 20.500.

d Razpisuje se mesto diplomiranega praktičnega živinozdravnika v smislu banske odredbe v štev. 45. Službenega lista od 27. decembra 1930. Mesečni prispevek občin v znesku 700 dinarjev je zagotovljen, mesečno subvencijo pa kr. banska uprava v smislu gorenje odredbe določila. Za nadzorstvo hotelov, restavracij itd. za čas sezone se bo nagrada ustmeno določila. Prošnje je vlagati pri podpisanim uradu do 15. aprila 1931. — Županstvo Rogaska Slatina, dne 21. marca 1931. — Župan: Šentjurc.

d Kmetijsko poučno filmsko predavanje v Tržiču priredi sresko načelstvo v društvem domu na ečvno nedeljo 29. marca t. l. ob 11. uri dopoldne. Predaval bo kmetijski referent iz Kranja. Poučni kmetijski film je izredno zanimiv in obseg 6 dejanj. K obisku se vabijo vsi zanimalci, zlasti pa okoliški kmetovalci. Vstopnine ne bo.

d Rok za sečnjo lesa. Gozdni posestniki se opozarjajo na tozadeven razglas, ki je nabit na občinski deski.

d Ker je bilo načelstvo zadruge izvoščkov na Bledu za srez Radovljica razrešeno svojih funkcij, se sklicuje občni zbor na nedeljo 29. marca t. l. ob 15. uri v salonu restavracije »Lovec« na Bledu.

d Gostovanje »Soča« v Črnomlju. Jutri zvezcer, na praznik, bo gostovala v Sokolskem domu v Črnomlju družina »Soča« iz Ljubljane. Uprizorila se bo učinkovita komedija v treh dejanjih »Vrag«. Igra simbolno slika slabo platčloveškega značaja, zabava od začetka do konca ter vpliva na moralno vzgojo. Začetek ob 20. uri. Vstopnice po običajnih cenah.

d 41. redni občni zbor Olepševalnega in tujsko-prometnega društva v Laškem bo v četrtek 26. marca t. l. v gostilniških prostorih hotela »Tadić« v Laškem ob 20. uri.

d Otroška prireditev. Na praznik sv. Jožefa se je vršila v Šulincih otroška veselica. Uprizorili so »Bratovsko ljubezen« in »Snegulčico« s petjem in deklamacijami ob veliki udeležbi občinstva.

d Slovenske pevce in podeželsko občinstvo opozarjam na ponovitev Sattnerjeve kantate Oljki, ki bo na Cvetno nedeljo popoldne ob 15. uri. Kantato Oljko izvaja celoten ansambl Glasbene matice, ponmožen s solisti in opernim orkestrom, pod vodstvom ravnatelja Mirk Poliča. Vsega skupaj sodeluje na koncertu 200 oseb. Koncert je izredno veličasten, zato opozarjam se prav posebej na njega. Vstopnice po znižanih cenah v Matični knjižnici.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 766.1, termometer 4.6, relativna vлага 92, smer vetra N, zgodaj zjutraj je deževalo (2.7 mm), popoldne se je deloma zjasnilo. V Mariboru je kazal barometer 765.5, termometer 7, relativna vлага 93%, smer vetra SE, oblačnost 10. Deževalo je v Beogradu (0.5 mm), v Sarajevu (2 mm), v Skoplju (2 mm), v Kumboru (40 mm), v Splitu (12 mm), na Rabu (6 mm), na Visu (4 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 12.4, v Mariboru 14. Najnižja v Ljubljani 3.6, v Mariboru 5, v Zagrebu 7, v Beogradu 8, v Sarajevu 7, v Skoplju 7. Vsa opazovanja ob 7. ur!

Ejubljana

Torek, 24. marca 1931. Gabrijel. Pravoslavni: 11. marca Sofronij.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevan v Šiški.

■ Uvodno predavanje docenta dr. Tomšiča. Novoimenovani docent na juridični fakulteti v Ljubljani g. dr. Tomšič Ivan prične predavati v torki 26. marca t. l. ob 12. uri v zbornici univerze z uvodno besedo: Najnovejši stremljenja v meddržavnem pravu.

■ Bogoslovska Akademija sporoča, da bo prihodnje predavanje v »Alojzijevišču« v petek 27. marca ob 20. Govoril bo g. univ. profesor dr. Fran Lukman ob »blagoslovu ognja in velikonočne sveček.«

■ Mozartova proslava. V počastitev spomina na 175letnico rojstva ali 140letnico smrti velikega klasičnega komponista vprizori ljubljanska opera »Così fan tutte«. Uvodno besedo govori dr. Mantuš. Pred predstavo se bo izvajala tudi overture opere »Caronina piščalka«. V »Così fan tutte« nastopi v basovski partiji g. Betetto, s katero je dosegel takoj pred leti kot o prilik svojega zadnjega gostovanja nedeljeno priznanje in popolen uspeh. Proslava bo v nedeljo 29. t. m.

■ Ljudska univerza za obrtniške vajenke. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je sklenila odslej prirejati predavanja za obrtni naraščaj posebej za vajence in posebej za vajenke. Prvo ločeno predavanje za vajenke bo danes v torki ob 29. uri zvečer v Mestni deklinski šoli pri

S. Jakobu v Ljubljani. Predava zastopnica ženskega pokreta ga. dr. Marija Finkova o »Higienu.« Vstopnina je prosta. Vabljeni so tudi udeležniki v pomočnici.

■ Predavanje pri Ljubljanskem Sokolu bo v četrtek 26. marca t. l. ob 20. v sejni dvorani, Narodni dom, vhod z Bleiweisove ceste. Predaval bo brat dr. Nikola Preobraženski o »Dostojevskem v proslavo 50letnice njegove smrti. Bratje in sestre! Proslavimo spomin enega največjih slovenskih genijev vseh časov s čim večjo udeležbo.«

■ Pianist Ivan Noč priredi v sredo 1. aprila v Filharmonični dvorani klavirski koncert. Lansko sezijo je koncertiral v Nemčiji in Švici, kjer je dosegel sijajni uspeh. Vse kritike brez izjeme priznavajo Noča bleščajoč tehniko, veliko muzikalnost in izbran okus.

■ Tenorist Rijavec gostuje v četrtek v Hoffmannovih pripovedkah. To bo njegovo zadnje gostovanje v naši operi pred odhodom v Ameriko.

■ Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.

398—1

■ Na občnem zboru Društva za varstvo ptic so bili izvoljeni: dr. Šapla za predsednika, Vladimir Arko za podpredsednika, za tajnika Kelnarič, za blagajnika g. Zupan, za odbornike dr. Ponebšek, Eger, Franček, Gaber, Gojznikar, Golob, Omerza, Omahen, Pisker in Sevar, za preglednika Kramarič in Sfiligoj.

■ Tehnika avtogenega varjenja. Zavod za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani je priredil v nedeljo v kinu Ljubljanski dvor strokovno predavanje inž Leon Kneza o tehniki avtogenega varjenja. Predavanja, ki ga je spremljal film, izdelan nalašč v poučne svrhe, sta se udeležila v velikem številu obrtništvo in njegov naraščaj.

■ Društvo ostrostrelcev, česar predsednik je g. Jean Schrey, je prejelo za svojo z občnega zborna z dne 2. t. m. poslano pozdravno brzjavko Nj. Vel. kralju iz pisarne Nj. Vel. kralja pismeno zahvalo. Pri tej priliki pripomniamo, da je bilo Društvo ostrostrelcev ljubljanskega strelšča ustanovljeno že leta 1562 in da je gotovo najstarejše društvo v vsej Jugoslaviji.

■ Nesreča in nezgode. Delavcu Lovru Žumeru je padlo v tovarni Kranjske ind. družbe težko žezeno na nogu in mu je poškodovalo. — 70-letna košarica Marolt Frančiška iz Velike Loke je doma tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko. — Zidarjeva hčerkica Ovsejenka Silva iz Lesa pri Brezjah je po nesreči pogolnila 5-parski novec. — V kuhinji bančnega uradnika Ivana P. je začel uhajati plin, ki je onesvestil Ivana P. Njegovo stanje je povoljno. Vse navedene so prepeljali v ljubljansko bolnico.

■ Aretacija dolgo zasledovanega vložilca. V Trnovem sta aretarala v neki gostilni komandir orožniške postaje Matko Goste in podnarednik Ivan Jerman oba iz St. Vida na Dolenjskem, dolgo zasledovanega vložilca 23-letnega Jožeta Kastelic. Kastelic je v zadnjih dveh letih izvršil v raznih krajih na Dolenjskem celo vrsto tatvin, ki jih je po aretaciji odkrito priznal. Izročen je bil v preiskovalni zapor na deželnem sodišču.

■ Svarilo

Svarim vsakogar na moje ime kredit dajati. Plačam le ono blago, katero sama naročam in one račune, ki se glasijo na moje krstno ime in priimek.

HELENA Grablovič

Maribor

in Uradni dan zbornice za TOI v Mariboru bo v četrtek 26. t. m. in ne jutri, ker je praznik.

■ Predavanje o Karlu Kramaru. Predavanje ministra v pokolu dr. Vekoslava Kukovca o češkoslovaškem politiku dr. Karlu Kramaru v soboto zvečer v Narodnem domu je bilo kljub mnogim drugim prireditvam dobro obiskovano. Predavatelj je orisal dr. Kramaru kot Čeha in kot Slovana ter vse njegovo delo za slovansko vzajemnost.

■ Otvoritev razstave francoske moderne grafike in knjig. Pod okriljem Francoskega krožnika je v soboto zvečer predaval zagrebški slikar g. Hegedušič v Zadružni gospodarski banki o francoskem slikarstvu od leta 1850. do danes. Predavanje, pojasnjeno s sklopčnimi slikami, je bilo precej dobro obiskano. V nedeljo dopoldne pa je bila v malih dvorani »Union« slovensko olvorenja razstava francoske grafike in knjig. Javnost so zastopali pri otvoritvi namenitih pokroviteljev, okrožnega inšpektorja gospoda dr. Schaubaucha tajnik g. Malešič, okrajni glavdar g. dr. Ispavic, pokrovitelj župan gospod dr. Juvan, konzurni zastopnik Francije gospod Fourer, upravniki policije g. Keršovan, predsednik Ljudske univerze g. inž. Kukovec, predsednik Zgodovinskega društva g. prelat dr. Kovarič, podžupan g. dr. Lipold in drugi. Razstavo je v slovenskem jeziku otvorila ga. Marija Maistrova, v francoskem g. Fourer, dočim je go-

spod prof. Cotti tolmačil posamezna razstavljenia dela. Na razstavi je 24 del

Celje

* Francoško predavanje. V soboto zvečer je v Narodnem domu predaval lektor ljubljanske univerze g. Vey o modernem Parizu. Svetilni poslušaleci so živahno ploskali predavatelju.

* Trgovine in brivnice na jutrišnji praznik. Jutri na praznik Marijinega oznanjenja bodo trgovine v mestu ves dan zaprte, brivnice pa bodo odprte od 7:30 do 11.

* Jadranška straža. Mestni odbor Jadranške straže v Celju ima svoj redni občni zbor v četrtek 26. t. m. ob 20. v Narodnem domu. Člani in prijatelji društva naj se zbera polnoštevno udeležijo.

* Lizol je pila. Komaj 17-letna frizerska valjanka S. P. iz nekega kraja v gornji Savinjski dolini je v nedeljo izpila večjo količino lizola. Prepeljali so jo v celjsko javno bolnico, kjer so ji izprali želodec, tako da je že izven nevarnosti.

* Velikonočni izlet na Korosico. Savinjska podružnica SPD pripravlja velik izlet na Korosico za velikonočne praznike. Prijava se še sprejemajo do 28. t. m. pri podružnici. Prijava so potrebne, da se bo v zadostni meri skrbelo za prehrano.

* Smrtna kosa. 21. t. m. je v javni bolnici umrla 44-letna Hrovat Amalija, žena malega posetnika iz okolice Sv. Jurija ob juž. žel. V okolici sta umrli otroka Stražher Josip ter Ambrož Marija.

* Izgube. Na Cankarjevi cesti je bil izgubljen zlat poročni prstan z napisom »Ivan II. 11. 1927. — V Prešernovi ulici je v soboto zvečer bilo izgubljenih 12 bankovcev po 10 Din. — Na Ljubljanski cesti je bila izgubljena srebrna žepna ura, vredna 500 Din.

* Prva nogometna nedelja. Preteklo nedeljo se je vršila prva nogometna tekma v tem letu. Na Glaziji sta nastopila v prijateljski tekmi Olimp ter SK Celje. Rezultat 4:1 (4:1). Sodil je g. Seidel. Ljudi je bilo dosti.

* Mestni kino predvaja od danes naprej zvočni Henny Porten-film »Krenarjevi hčerkici«. V glavnih vlogah Henny Porten in Fritz Kammerer.

Seja občinske uprave celjske okolice

Celje, 22. marca.

Včeraj se je vršila javna seja občinske uprave občinske občine. Ob 19:45 je župan g. Mihelič otvoril seja, nakar se je čital in odobril zapisnik zadnje seja od 11. februarja. Župan poroča, da je v smislu sklepa zadnje seja vložil prošnjo na kr. bansko upravo glede omiljanja ljudskega dela.

Po poročilu šolskega odbora se sklene, da naj krajni šolski odbor najame posojilo po najnižjih obrestih, največ pa do osemu odstotkov. V obširnem poročilu in vsestranski debati se je razpravljalo o prispevku, ki bi ga moral občinski občina plačati za vzdrževanje mestne policije. Kr. banska uprava je dne 6. t. m. izdala odlok, da mora občinska občina prispeti eno šestino stroškov, t. j. letno 118 tisoč 167 Din; proti tej odločbi pa je dopustna pritožba. Dasi so člani občinske uprave že ponovno formulirali svoje odklonilno stališče, ker so menjata, da bi občinska občina lahko izhajala z dveima občinskima stražarjem, so tudi tokrat navedli vse razloge proti uvedbi mestne policije v občino občino ter končno sklenili, da se naj vloži pritožba proti odloku banske uprave na ministrstvo notranjih zadev.

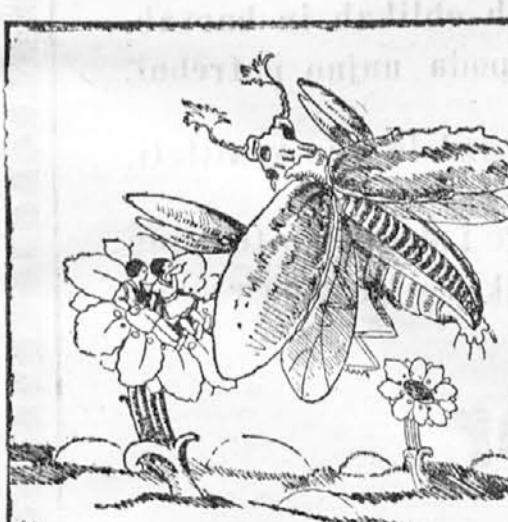
Občinski lov se bo oddal dražbenim potom. Proti Lokrovemu so vaščani sami popravili pešpot in bo občina prispevala v kritju stroškov 30 odstotkov. Po nekaterih manjših zadevah je bila seja ob 20:15 zaključena.

Poskušen samomor ali nesreča?

Ljubljana, 23. marca.

7 ljubljansko bolnico so danes pripeljali Miklavž Hodoša, mestnega knjigovodja iz Stare Kaniže. Danes dopoldne se je ustrelil v Kranjski gori v levo stran prsi. Mož ne spregovori niti besede in tudi njegova žena, ki je Madjarka, ne more pojasnitvi dogodka.

Počovanje po zvezdi večernici

24.

Tako sta sedela na velikem cvetu in se vdajelo po zraku kakor da bi se bližal aeroplani. In preden sta se zavedela, kaj je, se je že spustil na cvet velikanski hrošč krovitasto zeleni barve. Srepo ju je pogledal in grozče razprl svoje ostre klešče, da bi ju napadel.

Strašna nesreča prevžitkarja

Pod večer si je omamljen od alkohola razbil glavo v potoku

V noči od sobote na nedeljo se je dogodila v bližini Rajhenburga strašna smrtna nesreča, ki je razburila tukajšnje prebivalstvo in je sedaj predmet splošne govorice.

V soboto 21. t. m. se je vračal iz svoje gorice v Sremiču Franc Zakšek, bivši posestnik in milinar, sedaj prevžitkar, star okoli 70 let, doma iz Stolovnika pri Rajhenburgu. V vinogradu je rezal trto in se vračal v mraku okoli 7. ure zvečer proti domu. Ob poti, ki se dviguje približno 10 metrov nad potokom, ki je v zadnjem času radi deževja in kopnenja snega zelo močno narastel. Gotovo se je mož opotekal in zašel preblizu k strugi potoka, izgubil je najbrž ravnotežje in padel v potok.

V nedeljo 22. t. m. je našel g. Bohorč truplo Franca Zakšeka v potoku. Obvestil je o strašni najdobi sorodnike. Nato sta odšla tja domačina Kozole in Štaleker, ki sta truplo upoljence po-

telnili iz vode. Pogled na upoljence je strašen. Na glavi ima veliko revajočo rano, iz katere je zjutraj, ko so truplo potegnili iz vode, še vedno kapljala kri. Tudi na desni roki ima nesrečen manjšo poškodbo. V obraz je močno zabuhel in vijoličast.

V nedeljo popoldne se je vršila na licu mesta komisija, sestojec iz okrožnega zdravnika g. dr. Miroslava Škofa, komandirja orožniške postaje na Senovem g. Petra Košarja in župana iz Stolovnika g. Čučnika. Komisija bo dognala natancanje, tako se je dogodila ta strašna nesreča.

Pokojni Franc Zakšek je bil vedno bolj samovoj. Drugače pa je bil še vkljub veliki starosti vedno čil in zdrav. Tragična njegova smrt je globoko pretresla njegove sorodnike; izrekamo jim naše sožalje.

Sport

Plavalna tekma S. K. Ilirije.

V soboto in nedeljo se je vršilo v zimskem kopališču S. K. Ilirije plavalno tekmovanje, ki je pokazalo od zadnjega ponovno velik napredok ilirijanskih plavačev.

Sobota:

100 m prosti gospodje (8 tekmovalcev): 1. Fritschi 1:10'7, 2. Žirovnik 1:11'8, 3. Uršič 1:12. Vsi tekmovalci so plavali pod 1:20! Izborni čas je dosegel 15 letni Žiherl s 1:14'9!

57'20 m prosti dame (8 tekmovalcev): 1. Paumgarten 52'4, 2. Dolenc Nika 57'1, 3. Tavčar 57'2.

100 m prsno dame (4 tekmovalcev): 1. Sever 1:34'8, 2. Kržan 1:48'6, 3. Babinek 1:55'5.

100 m hrbitno gospodje (4 tekmovalci): 1. Wilfan 1:19'4, 2. Žirovnik 1:23, 3. Payer 1:34.

57'20 hrbitno začetniki 2 tekmovalca): 1. Jamnik 53'2, 2. Lavrič 1:02.

28'60 m prosti začetnici (6 tekmovalci): 1. Kržan 23'3, 2. Lazar 24'2, 3. Babinek 25'1.

100 m prosti dame (2 tekmovalci): 1. Lampret 1:18'4, 2. Paumgarten, Lampretova je dosegla pri zadnjem tekmi čas 1:17!

Skoki juniorjev (5 tekmovalcev): 1. Žiherl 53'63 točk, 2. Skrbinšek 47'36 točk, 3. Pavlič 32'36 točk.

100 m prsno gospodje (4 tekmovalci): 1. Jamnik 1:30, 2. Payer 1:30'2, 3. Stegnar 1:31'1.

Nedelja:

28'60 m prosti začetniki (6 tekmovalci): 1. Wildman 21, 2. Pavlič 22, 3. Hribar 22'8, 4. Gale 25'8.

57'20 m prosti gospodje (13 tekmovalcev): 1. Gregor 36'22, 2. Heller 40'3, 3. Fuchs 41'5, 4. Fettich 43'6, 5. Michalek 44'1. Čas prvega je neverjetno dober.

200 m prosti gospodje (5 tekmovalcev): 1. Uršič 2:46'2, 2. Žirovnik 2:46'3, Turnšek 2:54'4. Uršič je zmagal nad Žirovnikom le z malo razliko, vsekakor pa je Uršič velik talent.

100 m hrbitno dame (2 tekmovalci): 1. Lampret 1:33'8, 2. Dolenc Sim 1:51'5.

57'20 m hrbitno začetnici: 1. Ozimič 1:02'7, 2. Dolenc.

200 m hrbitno dame (3 tekmovalke): 1. Jamnik 3:13, 2. Kramar 3:30'4.

Skoki seniorjev (5 tekmovalcev): 1. Kordelič 51'36 točk, 2. Strnadič 48'82 točk, 3. Gabrovšek 36'62 točk.

Prvenstvo Ljubljane v cross-countryju.

S prvenstvom Ljubljane v crosscountryju se je v Ljubljani oficijelno otvorila lahkoatletska sezona. Nastopilo je 22 tekmovalcev v treh skupinah.

V skupini juniorjev letnikov 1915 do 1916 je na progi 2 km sigurno zmagal Marjan Glavnik (Ilirija) v 9:17'8, 2. Vesenjak (Ilirija) 50 m zadaj, 3. Zdesar (Primorje).

Juniorska skupina letnika 1913 do 1914 je imela 3 km dolgo progo. 1. L. Glavnik (Ilirija) 12:02'8, 2. Skrabr (Primorje) 120 m zadaj, 3. Pirnat (Ilirija).

Smuške tekme v Mojstrani.

V nedeljo so smučarji najbrž zaključili zimsko sezono. Agilni Smuški klub Dovje-Mojstrana je priredil dve lepo uspeli tekni — štafetno in v skokih. Startalo je 6 štafet, vsak po 4 vozači, ki so morali prevoziti zmagalec Primorje. Od njenega moštva so pritekli na cilj samo 3 in se zaradi tega moštvo ni plasiralo. Moštvo Primorje je doseglo 16 točk. Na cilj so prispeli: 1. Slapničar (P) 31:46'2, 2. Šport (I) 31:47'2, 3. Ilovac (I) 33:01'9, 4. Krevs, 5. Blatnik, 6. Perko (vsi Primorje), 7. Senčar (Ilirija).

Popoldne so se vršili skoki. Nastopilo je 25 skakačev: 6 seniorjev, 7 začetnikov nad 18 let in 12 naraščajnikov do 18 let.

Seniorji: 1. Šramel (Ljubljana) 148'5 (27'5, 29), 2. Palme (Ljubljana) 137'8 (26'5, 27), 3. Ravnik (Bratstvo) 111 (19'5, 21).

Začetniki: 1. Markelj (Bratstvo) 134'2 (22, 23), 2. Grosmaier (Bratstvo) 117'7 (20, 19), 3. Smolej (Bratstvo) 113'1 (18'5, 18).

Naraščajniki: 1. Praček (Skala, Jesenice) 130'5 (17, 17), 2. Novak (Skala, Jesenice) 126'7 (14, 17), 3. Poženel (Skala, Jesenice) 121'2 (15, 16).

Nogomet.

Ljubljana: Primorje : Jadran 3:3.

Zagreb: Gradjanski : Concordia 5:1, Hašek : Viktorija 1:1, Železničar : Grafičar 3:1, Sokol : Sparta 3:0.

Beograd: BSK : Obilič 2:1, Jugoslavija : Grafičar 3:1, Sokol : Sporta 3:0.

Praga: Češkoslovaška : Madjarska 3:3.

Dunaj: Vienna : Rapid 2:0, Admira : Fac 4:2, Nicholson : Austria 2:1.

Bruno: Židenice : Wac 5:3.

Mariborski sport.

ISSK. Maribor : S. K. Svoboda 8:2 (4:1).

Vreme za nogomet je bilo v nedeljo kot načas in tudi igrišča so že bila prusta snega. Vendari se je odigrala v Mariboru samo skromna trening tekma med omenjenima kluboma. »Maribor« si je zmago zaslužil, dosegel pa bi lahko še večji rezultat, če bi moštvo vzel tekmovanje.

Pričetek prvenstva.

Prvenstvene tekme prično v Mariboru nepreklicno 29. marca. Tega dne se srečajo Svoboda : Železničar in Maribor : Rapold.

ISSK Maribor v Ljubljani.

Za velikonočne praznike gostuje prvak ISSK. Maribor v Ljubljani. Prvi dan bo igral proti »Primorju«, drugi dan pa proti »Iliriju«.

Razširjajte Jugoslovana!

Obupen konec starčka

V kleti se je obesil, potem ko je pustil izteči več sodov vina

Sl. Konjice, 21. marca.

Razburljiv dogodek se je priprnil ta teden v Bezini pri Konjicah.

Nad 70-letnem prevžitkarom N. Steinaher je živel pri svojem sinu v Markečici pri Oplotnici. V družini je vladala lepa složnost in je oče imel poleg denarja izgovorjen tudi lep prevžitek v raznih dajatvah, tako tudi dobršeni del vsakoljetnega vinskega pridelka od vinograda v Bezini.

Pretekli praznik se je oče odpravil dopoldan v Konjice, kjer se je oglasil tudi pri svoji hčerkki, ki je nameščena v trgovini S. v Konjicah. Ob tej priliki je tudi izročil branilno knjižico, v katero je bil nalagan denar za hčerkko. Nato si je tamkaj še kupil za dinar žice in se nato napotil domov.

Motvoz Grosuplje

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Dne 23. t. m. se je vršil dobro obiskan občni zbor delničarjev Zadružne gospodarske banke, na katerem so bili odobreni računski zaključki za preteklo leto 1930. in sprejet predlog glede izprenembe oziroma izpopolnitve nekaterih paragrafov družbenih pravil. Pri volitvah v nadzornstveni svet so bili znova izvoljeni vsi doseđanji člani nadzorstva.

Delničarjem je bilo izdano letno poročilo, ki v zgoščenih staveh našteta mnoge važne momente, ki imajo odločilni vpliv na gospodarstvo in še prav posebno na bančno poslovanje. Iz bilance se vidi, da je Zadružna gospodarska banka navzite gospodarskemu zastoju tudi v lanskem letu dosegla povoljne uspele ter da vse panoge njenega poslovanja kažejo lep napredok, vestranski razvoj in tudi izdatno notranjo okrepitev. Držeč se trdno svojega programa je svoje poslovne zvezze v tu- in inozemstvu v vseh smereh še dalje razširila in čvrstila. Skupna bilančna vsota izkazuje 543'6 milijonov. Tuja sredstva so se zvišala od 467'7 na 522'3 milijone, kar pomeni prirastek ca. 55 milijonov. Temu zavodu poverjena denarna sredstva so presegala višino pol milijarde z 22'5 milijoni in v tem oziru Zadružna gospodarska banka prednjači na ljubljanskem trgu.

Ne samo centrala, temveč tudi podružnice so dosegle lepe uspehe tako glede izpopolnitve organizacije kakor tudi v povečanju kreditnih poslov. Likviditeta zavoda je tradicionalno ugodna in znaša nekaj več kot 39% vseh njemu poverjenih denarnih sredstev. Celokupni promet poslovanja se je znova povisal v vseh oddelkih in sicer za nekaj več kot 12%.

Izkazani dobiček 1829'6 milijonov omogoča 9% dividendo, ki se bo izplačevala izza dne 1. aprila 1931. z Din 9— za vsako delnico na blagajnah centrale oziroma podružnic na Bledu, v Celju, Djakovu, Kočevju, Kranju, Mariboru, Novem Sadu, Somboru, Splitu in Šibeniku. Na redni rezervni sklad je prenesen poseben rezervni fond, ki je bil doslej posebej izkazan v znesku Din 530.000— in letos povečan s prispevkom od Din 441.484,45, tako da izkazani rezervni skladi te banke znašajo z novo dotočijo nekaj več kot 38% v razmerju z delniško glavnico, oziroma v skupnem znesku 4,633.506,28 dinarjev.

× Pri bilančni seji Trboveljske premogokopne družbe za poslovno leto 1930., kateri je predsedoval njen predsednik gospod Andre Luquet se je sklenilo predlagati občnemu zboru delničarjev odobritev bilance, katera predviedva izplačilo dividende od Din 25— za delnico.

Borzna poročila

dne 23. marca 1931.

Devizna tržišča

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 23. marca. Amsterdam 22:825 bl., Dunaj 799:38—802:38, Berlin 13:55—13:58, Bruselj 790:99—794:99, Budimpešta 991:33—994:33, London 276:23—277:03, Milan 297:20—299:20, Newyork ček 56:715—56:915, Pariz 221:77 do 223:77, Praga 168:38—169:18, Zürich 1094:10 do 1097:10.

Beograd, 23. marca. Amsterdam 22:7950 do 22:8550, Berlin 13:55—13:58, Budimpešta 991:33 do 994:33, Dunaj 798:30—802:38, London 276:23 do 277:03, Milan 297:16—299:16, Newyork 56:51 do 51:71, Pariz 221:77—223:73, Praga 168:38 do 169:18, Zürich 1094:10—1097:10.

Dunaj, 23. marca. Amsterdam 285:16, Atene 9:2175, Beograd 12:4975, Berlin 16:52, Bruselj 98:28, Budimpešta 123:98, Bukarešta 4:238, Kopenhagen 190:10, London 34:5625, Madrid 75:25, Milan 37:26, Newyork 711:20, Pariz 27:83, Praga 21:0785, Sofija 5:1520, Stockholm 190:35, Varsava 79:67, Curih 136:885.

Curih, 23. marca. Beograd 9:13, Pariz 20:33, London 25:2487, Newyork 529:475, Bruselj 72:35, Milan 27:2175, Madrid 55:50, Amsterdam 208:275, Berlin 123:80, Dunaj 73:045, Sofija 3:765, Praga 15:40, Varšava 58:15, Budimpešta 90:60.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 23. marca. D r ž p a p i r i j i : 7% inv. pos. 88—88:50, voj. škoda ar. 427—427:50, kase 427—427:50 (427:50), mare, april 426:50 do 427:50, maj 426:50—428, junij, julij 426:50 do 427:50 (jun. 428), dec. 426:50—427, 4% agr. obv. 51:50—52:25, 7% Bler 82:75—83 (83), 8% Bler 93:25—93:50 (93:25), 7% pos. hipot, 82:875 do 83:50. — B a n k e : Hrvatska 50 d., Praštediona 900—910, Udrženja 190—192, Ljublj. kred. banka 128 d., Medjunarodna 66:50, Narodna banka 7950—8200, — I n d u s t r i j a : Šečerana Osijek 275—290, Trboveljska 312—314, Slavonija 200 d., Vevče 133 d.

Beograd, 23. marca, 7% inv. pos. 88:75, 4% agr. obv. 51:50—52, 7% pos. hip. b. 83:25, 7% Bler 83—83:50, 6% begluške obv. 70, voj. škoda 424:50—425:50, ult. junija 426—426:50, ult. julija 426:50—428.

Dunaj, 23. marca. Bankverein 16:30, Kreditni zavod 46:40, Dunav-Sava-Adria 14:61, prioritete 88:75, Trbovlje 38:10, Leykam 3:30.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, promet: 1 vagon koruze, 2 vag. činkvantina. Novi Sad, 23. marca. Koruza: baška ladja Dunav, Sava predčasno posušena 90—91. Vse

domač slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.

Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno

Bukova drva
trboveljski premog
pri tt.
KURIVO
LJUBLJANA

Dunajska cesta 33
(na Balkanu)
Telefon št. 34—34

Kolesa

na ugodne obroke

»CENTRA«

trgovina šivalnih strojev, koles gramofonov itd., Ljubljana, Masačevska cesta, nasproti gl. kol. Palača Vzajemne zavarovalnice.

733

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 468
najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Razširjajte Jugoslovana!

Naznanjam žalostno vest, da je 21. marca t. l. umrl po daljši bolezni gospod

Martin Zgrablić

profesor II. drž. realne gimnazije

Rajnega smo spremili na njegovi zadnji poti v ponedeljek dne 23. t. m. na pokopališče pri Sv. Križu.

Dobrega tovariša, požrtvovalnega profesorja in iskrenega prijatelja mladine bomo ohranili v trajnem spominu.

V Ljubljani, 22. marca 1931.

Učiteljski zbor
II. drž. realne gimnazije v Ljubljani

Pomlad je tu! Kupujte naše nove modele v priznani kvaliteti po nizkih cenah.

Ženski čevlji na eno zaponko v vseh modernih barvah

Ženski pumps-čevlji iz laka, črne ali barvaste kože

Ženski troter-čevlji v vseh barvah

Strapaci moški čevlji v črni, rjavi ali lak-koži

Polčevlji, moški, v črni, rjavi ali lak-koži

Original-Goodyear-Welt-čevlji

Otroški čevlji od

Din 165—

Din 195—

Din 165—

Din 195—

Din 225—

Din 245—

Din 45—

Prednosti teh čevljev so krasni modeli, elegantna peta in dober material.

Zelo ukusni, zato jih vsaka dama rada nosi.

Najbolj eleganten čevelj za šetnjo.

Zelo udobna oblika. Te vrste se proda več tisoč parov na mesec.

Dobijo se v vseh oblikah in barvah. Za vsakega gospoda nujno potrebni.

Prekašajo vse v izdelavi in kvaliteti.

navzgor. 28 let že izdelujemo te edino pravilne higijenske čevlje za naše male.

Ljubljana

Maribor

Obiščite nas in prepričali se boste, da prinašamo za pomlad navzlic nizkim cenam edino kvalitetne čevlje v najmodernejši izdelavi.

Kultura

Dr. Vurnikovo predavanje o ljudski umetnosti

V nedeljo 22. t. m. se je vršilo predpoldne v dvorani Filharmonične družbe (Kino Matica) 6. predavanje Slavističnega kluba. Pred številnim občinstvom, ki ga je privabila ena najakutnejših tem naše kulturne javnosti, je predaval kustos ljubljanskega muzeja dr. Stanko Vurnik »K vprašanju slovenstva v ljudski umetnosti«. Predstavljal ga je predsednik Slavističnega kluba g. Petre.

Kdor je zadnjih deset let zasledoval delovanje slovenske kritike na umetnostnem in glasbenem polju, razvoj umetnostnogodovinskega in etnološke znanosti, temu morajo biti metode in izsledki Vurnikovega plodostnega dela toliko jasni, da je mogel spoznati tudi na tem izredno važnem predavanju stališče in zvezko z vsem dosedanjim njegovim mišljenjem. Mnogostrano raziskovanje naše domače folklore je dozorelo do prvih, v celoti sodobnimi znanstvenimi zahtevami ustrezajočih, dasi zaenkrat le nakanzo zaključenih rezultatov. Siršemu občinstvu namenjeno predavanje, ki mu je lahko z luhkočo kdorkoli sledil, je bilo ne le zanimivo z običajnim merilom, marveč nadvse nujno in potrebno v svrhu občete razjasnitve zastavljenega vprašanja ter je tako iz stvarno in dokumentarno podprtne podlage samo po sebi raslo v okvir splošne kulturnopolitične problematike slovenskega naroda: V mnogočem dopolnilo in primer tozadne argumentacije v seriji dosejanjih predavanj zaslужnega Slavističnega kluba, čigar stremljenje bo našlo tudi javno priznanje in pospešitev vsikdar, v teh ali onih razmerah naših dni.

Uvodoma je predavatelj v kratkih in tehnih besedah orisal razvoj študija in zanimanja za ljudsko umetnost obče ter povsem pravilno (če danes nikoli prevč v prepozno) ovrgel teorijo romantične konceptije, po kateri naj se jezikovno-etično ali narodnostno ozemlje krije z enotnim folklorno etnološkim. Vsi »narodci« so na sebi še razdeljeni v več ali manj obsežna ter različna folklorna kulturna ozemlja, katerih skupine se grupirajo odnosno povsene neodvisno od veljavnih jezikovnih mej. Ljudska umetnost lahko postane »narodna« le v danih pogojih, dandasne pa gre proces v srednji in zapadni Evropi obratno, folklora je živa in tvorvena sila v narodnostnem smislu, pa v prav tako že omejenem, kjer se dotika s civilizacijo in višjeredno kulturo, — le še na vzhodu in jugovzhodu. Hvaljeni bi bili predavatelju, če bi nam v tem pogledu podal o prički posebno študijo nekake teoretično primerjalne etnologije evropskih kultur, nekako biologijo ljudske umetnosti, kakor jo deloma že pozna jezikoslovna stroka. Brezdvoma bi moral biti do te točke temeljni historični pregled v celoti podan in je sprito današnjega stanja zgodovinskih, etnoloških ter antropoloških ved še mogoče preuranjene, čeprav je v generelnih obrisih doposten že zgolj na podlagi lastnega, nič manj organično se pojavitajočega materialja. Vprašanje ponema in podstanika ljudske umetnosti je zato še danes odprtlo in polje najbolj nasprotujučih si teorij.

Neprišljeno in po vzročni sistematički je v glavnem delu predavatelj ponazoril tem obrazložil etnološki in folklorni teritorij Slovenije, pri čemer je obrisal elemente alpskega naturalističnega tipa, južno-vzhodnega ali vzhodnega idealističnega in južnega realističnega tipa. Četrtni segment sega v Prekmurju iz zgornjega Podonavja. Obravnaval je primere kmečke arhitekture, slikarstva, skulpture, ornamentike, noš, glasbe in pesmi, povsod podajajoč najbolj markantne značilnosti enega in drugega. Vprašanje slovenstva in tej umetnosti je bilo zastavljeno, kakor je postal razvidno, še iz romantizirajoče in nacionalistične tendencije in datira iz dobe narodnega prosvitljensvta 18. in 19. stol., adekvatno filozofiji in znanosti omenjenih stoletij. Dr. Vurnik je konstatiral nato svojstvene oblike, v kolikor se nanašajo na miselnost in izraz v podobi ljudske umetnosti pri nas, ter proti teoriji »zenotnosti« postavil tezo specijalnih in mednarodno svojstvenih ljudskoumetnostnih lastnosti odnosno vplivov. Študij domačih slovenskih varijant je v takem krogu in z vidiku sodobne znanosti pridobil končno svoja prava tla in nadaljnjo vzpodbudo. Propaganda »narodne umetnosti« in njene ornamentike v romantični anti-kvirnosti, nači bo kjerkoli in odkoderkoli označena, je danes neupravičena in deplasirana takoj v predavalnic kot v salonu — pa v ateljeju.

F. S.

Prof. J. Zubaty umrl. V soboto dne 21. marca je v Pragi umrl Josef Zubaty, predsednik češke akademije znanosti in umetnosti in profesor starinske filologije, v visoki starosti 76 let. Težišče njegovega znanstvenega dela je bilo od vsega početka v lingvistiki, in sicer v primerjalni indogermanistikti; njegovo delo je prešlo čudovit razvoj, ki je neprestano ožil in poglabljal njegovo področje od široke indoevropske jezikovne skupine preko slovansko-baltskih jezikov do bohemistike. Z njim je sodobno češko znanstveno življenje izgubilo eno največjih, najmarkantnejših osobnosti, katere sloves je šel daleč preko meja domovine.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDA LIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 24. marca: »Dom osamelih žen«, Red E. Sreda, 25. marca: »Mercadet«. Ljudska predstava po globoko znažanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 24. marca: »Prodana nevesta«, Red B. Gostuje g. Julij Betelj.

Sreda, 25. marca ob 15. uri: »Mascotte«. Ljudska predstava po znažanih cenah. Izven. — Ob 20. uri Materinski dan. Prireditve krščenskega društva.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 24. marca ob 20. uri: »Veriga«, ab. A. Kuponi. Zadnjie.

Sokolstvo

Ustanovitev ruskega Sokola v Ljubljani

Prvi ruski Sokol v Dravski banovini je v nedeljo razprostrel svoja krila v naši beli Ljubljani. Ruski emigranti razpršeni širom sveta so si ustanovili svojega Sokola, pod čigarskim okriljem se bodo zbirali gojev Tyrševe ideje za svobodo Slovanstva. Ruski Sokol je obstojal dosedaj le v Beogradu in Zagrebu, v nedeljo pa se je vgnezel tudi v Ljubljani. Popoldne ob 15. se je zbralo lepo število ljubljanskih Rusov, zlasti pa ruskih akademikov v sejni dvorani Ljubljanskega Sokola k posvetovanju o ustanovitvi ruskega Sokola.

Ustanovni občni zbor je sklical iniciativna skupina v Ljubljani bivajočih Rusov in poverila br. dr. Aleksandru Ivanovskemu nalogu, pojasniti udeležencem namen zborovanja. Ustanovnemu občnemu zboru je prisostoval tudi starosta Ljubljanskega Sokola brat Bogumil Kajzelj, ki je pozdravil zborovalec. Zborovanje je otvoril predsednik brat dr. Ivanovsky, ki se je v lepih besedah najprej zahvalil starosti br. Kajzelju in Ljubljanskemu Sokolu za gostoljubnost, dalje naprednemu tisku, ki je vedno znal upoštevati težnje russkih emigrantov. Bratu dr. Ivanovskemu se je v jednatihs besedah zahvalil br. Kajzelj, poudarjajoč, da pride še čas, ko se bodo zbrali slovanski Sokoli na sokolskem zletu v Moskvi, sreču matuške Rusije, kar je vzbudilo viharno odobravanje zborovalec.

Br. dr. Ivanovsky je nato pojasnil zborovalcem pomen ustanovitev samostojnega ruskega Sokola v Ljubljani, nakar je br. Pčelnikov pojasnil pomen in cilje Sokolstva. V Ljubljani že obstaja ruska sokolska edinica kozalskih Sokolov, ki imajo svoj orkester in zbor balalajk. Hotela pa se je ustanoviti tudi samostojna oficirska oziroma vojaška sokolska organizacija. Ker pa sokolstvo stanovskih organizacij ne pozna, je treba torej vse te organizacije združiti v eno močno, ki bo zmožna na temelju pravih sokolskih načel.

Po govoru brata Pčelnikova je sledila volitev uprave in so bili izvoljeni: starosta br. dr. Ivanovsky, podstarosta br. Pčelnikov, član uprave bratje dr. Preobraženski, Popov, Karasjuk, general Zoltenko, Rihter, Rizin, v nadzorni odboru bratje Sapožnikov, Levinec in Pervago.

Ob zaključku skupine je bila z navdušenim odobravanjem odpolana starosti SKJ Nj. Visočanstvu prestolonasledniku Petru udanostna brzojavka naslednje vsebine: »Ruski Sokoli, zbrani na ustanovnem občnem zboru v Ljubljani, dne 22. marca 1931 izražajo Vašemu Visočanstvu globo vdancost in klijejo svojemu predstavniku kreplak sokolski zdravol! Namestniku staroste br. Engelbertu Ganglu pa je bilo odpolno pozdravno pismo.

Mlademu ruskemu Sokolu želimo lepih uspehov in velikega razmaza z iskreno željo, da bi sokolski praporči čim preje svobodno zaplapali v veliki slovanski in sokolski Rusiji. Na zdar!

Sokolski Glasnik ima v svoji 12. št. slednje vsebino: »Svečana komemoracija ob 10letnici smrti brata dr. Ivana Oražna (s sliko komemoracije v dvorani na Taboru); »Hinko Sirovatka (Osijek): Za socijalno delo v Sokolstvu (predlog sokolske župe Osijek za glavno skupščino Saveza SKJ); Inž. Georgije Kodinec (Lepoglava): Kaj moramo vedeti? Vojislav Bogičević (Tuzla): Enoljetni administracije; Pozdravi Savezu SKJ; Izjave sokolskega bratstva; Kronika; Iz žup in društva.

Naša Radost, list za sokolsko deco SKJ, ima v marčevi številki to vsebino: Kje je srca (pesem); Koliko nas je?; Brat dr. Ivan Oražen (1921–1931); Vaje za Sokoličice; Dve pismi; Gordijev vozeli; Savezni tečaj za prednake v Ljubljani in Mariboru; Lutkovno gledališče sokolske župe v Mariboru; Naša kraljica med deco; V sokolnico (pesem); Uganke.

Radio

Ljubljana, torek, 24. marca, 12.15 Plošče (ruska glasba, pesmi, šlagerji). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 18.00 Radio orkester. 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpostopnih živali. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Jaklov večer, izvaja radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila. 21.00 Saxofon solo s klavirjem, zatem Hawaii-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sreda, 25. marca. 9.30 Prenos cerkevne glasbe. 10.00 Versko predavanje. 10.20 Ferdo Jelenec: Nauk o serviranju. 11.00 Dr. A. Dolinar: Marija v glasbeni umetnosti. 11.15 Orgevski koncert, izvaja Matija Tomec. 12.00 Časovna napoved in poročila, plošče. 15.30 Gđ. A. Lebar: Kmetijska mati in kmetiška hči. 16.00 Mati v slovenski literaturi (recitalacija). 17.00 Radio orkester. 20.00 Prenos materinskega dneva iz ljubljanske opere. 21.00 Prenos iz Londona. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 24. marca. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasba v kavarni »Corso«. 18.30 Novice. 20.00 Predavanje. 20.30 Koncert (Beograd). 22.30 Uganka človeške osebnosti (prof. R. Müller-Freienfels, Stettin). 22.50 Novice v vremenu.

Beograd, sreda, 25. marca. 10.00 Šolski radio. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Slovenske pesmi s citrami (gg. Rus in Skalar). 17.30 Radio orkester. 19.30 Nemščina. 20.00 Jugoslavenski koncert Radio orkestra. 20.30 Beogradski kvartet. 21.30 Narodne pesmi. 22.00 Klarin. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

Zagreb, sreda, 25. marca. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Plesna glasba. 17.00 Vokalni koncert. 17.30 Narodni napevi. 18.00 Pooldanski koncert. 19.30 Nemščina. 20.00 Jugoslavenski koncert Radio orkestra. 20.30 Beogradski kvartet. 21.30 Narodne pesmi. 22.00 Klarin. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 24. marca ob 20. uri: »Veriga«, ab. A. Kuponi. Zadnjie.

Službene objave

Razglas kraljevske banske uprave

V — No. 1655/3. 724—3—3

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del za gradnjo uradnega in stanovanjskega poslopja ter skladiščnega prizidka carinarnice Dravograd — Meza I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 8. aprila 1931. ob enajstih

v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo proti plačilu napravnih stroškov med uradnimi urami v sobi št. 21.

Ponudbe naj se glase za vsa dela skupaj v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša: Din 1,133.582-13.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasu o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 16. marca 1931.

*

Popravek.

V »Razglasu o licitaciji« za prevzem dočeve gramoza ter njega dovoza na banovinsko cesto Sv. Benedikt—Lomanoše, objavljenem v »Službenih objavah« »Jugoslovana« dne 22. marca 1931 pod številko 736a—2—1, se datum licitacije pravilno glasi: 13. aprila 1931 (v sobi št. 17 tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani).

Razglas sodišč in sodnih oblastev

E 103/31—1. 763

Oklic.

Štefančič Janezu, posestniku v Stojanskem vrhu št. 2, sedaj nekje v Ameriki neznanega bivališča, je vročili v izvršilni stvari zahtevajoče stranke Štefančič Janezu, posestnika v Brveh št. 3, zoper Štefančič Janezu, posestnika v Stojanskem vrhu, sedaj v Ameriki, radi 170 amerik. dolarjev sklep z dne 12. marca 1931, opravilna številka E 103/31—1, s katerim se je dovolila Štefančiču Janezu kot tožencu prisilna dražba zemljišča, vl. št. 3 k. o. Stojanski vrh.

Ker je bivališče zavezanca Štefančiča Janeza iz Stojanskega vrha 2 neznano, se postavlja za skrbnika g. Likar Josip, vpok. gozdar na Dobah 1, ki ga bo zastopal v tem postopanju na njegovo nevarnost in stroške, dokler se ne oglaši sam ali ne imenuje pooblaščenca.

Okraino sodišče v Kostanjevici, odd. II., dne 13. marca 1931.

*

Ne I 155/31—2. 765—3—1

Amortizacija.

Na prošnjo Tratar Janeza, zasebnika iz Prelešja pri St. Rupertu na Dolenjskem, se uvaja postopanje v svrhu amortizacije branilne knjižice št. 1412 okrajne posojilnice v Mokronogu, r. z. z. n. z., glaseče se na ime Neže Ragelj pod geslom Štamcar v vrednosti dne 1. januarja 1931, 3392 Din 50 p, ker je bila baje zgubljena.

Imetnik te knjižice se s tem

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate,
Ponatis, tudi v izvlečku, prepovedan.)

»Človek, človek« — Willy se je naslonil na prsobran. »Smešno kaj takega, ali ne —«

Stali smo in strmeli. Daljava, ostanek gozda, visine, linije tam na obzorju, vse to je bil strašen svet in težko življenje na njem. Zdaj bo pa ostalo vse to kar tako zadaj. Ko bomo prestopali z nogami, bo vse to izginjalo za nami stop na stop. V eni uri bo vse to proč, ko da ni nikdar bilo. Kdo more to razumeti?

Stali smo; smejeti in od veselja rjoveti bi morali — pa smo imeli v želodcih neki medel občutek, ko da smo pozirali metle in bomo morali bljuvati.

Nihče ni povedal kaj pravega. Ludvik Breyer je slonel na robu jarka in dvignil roko tako, ko da stoji tam spredaj človek, kateremu hoče pomogati.

Ustrašil sem se, ker tako se mi je zdelo, ko da se v resnici počasi čez gube na tleh tam spodaj dviga nekaj belega, jasnega do kosti; velika možganska posoda, prežeča lobanja se je dvigala do očesnih jam in nosu, orjaška, režeča se smrt — potem sem opazil, da je bila ta prikazen samo val megle, ki se je raztrgan dvigal kvišku.

48

Prišel je Hehl. »Se ne morete ločiti, kaj? Da, zdaj se bo začelo šele pravo blato.«

Ledderhose ga je začuden pogledal: »Zdaj bo vendar mir.«

»Da, ravno to bo blato,« je dejal Hehl in šel naprej. Imel je tak obraz, ko da mu je umrla mati.

»Temu manjka Pour le mérite,« je izjavil Ledderhose.

»Oh, drži gobec,« je dejal Albert.

»Torej, naprej,« je menil Bethke, pa je vendar še obstal tam.

»Marsikdo naših leži tu,« je dejal Ludvik.

»Da — Brandt, Müller, Kat, Haie, Bäumer, Bertineck —«

»Da — Sandkuhl, Meinders, oba Terbrüggena, Hugo, Bernhard —«

»Človek, nehaj —«

Mnogo naših je ležalo pokopanih v tisti zemlji, toda dozdaj tega nismo tako občutili. Saj smo ostali skupaj, oni v grobovih, mi v grobovih. Ločila nas je samo peščica zemlje. Oni so bili samo nekaj pred nami, ker vsak dan nas je bilo manj, njih pa več. Večkrat nismo vedeli, ali ne spadamo že k njim. Večkrat so pa prinesle granate tudi one zopet na površje. Visoko so letete razpadajoče kosti, ostanki uniform, razgnite, mokre, že prstene glave, ki so se v bobnečem ognju vrnila iz zasutih podzemskih rorov eš enkrat v boj. Vse to se nam ni zdelo nič grozno,

saj smo jim bili tako blizu. Zdaj pa pojdemo mi nazaj v življenje, oni bodo pa morali ostati tu.

Ludvik, česar bratranec je padel v tem odseku, se je vseknil v roko in obrnil proc. Počasi smo odhajali, toda večkrat smo obstali in se ozirali nazaj. Tiho smo stali. Peščica ušivih tičev, razdrapanih, odtrganih vojakov. Naenkrat smo čutili, da nam je to tu spredaj, ta pekel grozote, ta razcapani kot zemlje, poln samih lijakov, ležal v prsih; čutili smo, da nam je postal ta kos zemlje navzlic temu, da je bilo vse to tu tak preklet nesmisel, da nas je sillo do bljuvanja, tako zaupno ko trpljenja polna, strašna domovina, h kateri smo spadali.

Zmajevali smo z glavami čez vse to — — Toda morda so bila izgubljena leta, ki so ostala tu, morda so bili tovariši, ki so ležali v tej zemlji pokopani, morda je bilo trpljenje, ki je pokrivalo to zemljo — v naših sрeh smo čutili tako žalost, da bi najraje zatulili.

Potem smo korakali naprej.

Z dreves curljajo deževne kaplje in ploskajo na cestni tlak. Čez strehe se že plazi sivo jutro. Cerkveni zvonik postaja temnejši. Zdrznil sem se. Kje sem? Tako mi je bilo, kot da me je nekdo zagrabil. Obrnil sem se. Nikogar ni bilo. Mirna in svetla je soba, hrbiti knjig se blešče, peč je topla.

Bivši nemški državni kancler Herman Müller na mrtvaškem odru

Zanimivi spomeniki

V mestu Belfort (Anglia) so postavili prvi spomenik iz trtega gumija. Spomenik so postavili na čast iznajditelju pnevmatike I. B. Dunlopou. Spomenik je narejen iz ogromnega kosa trtega gumija, ki tehta 270 kilogramov. Ta kos so 110 ur stiskali s pritiskom 250 ton. Izdelovalci tega spomenika trdijo, da bo ta spomenik trajnejši kakor bronast.

V gorovju Black Mountains v severoameriški državi Dakota pa sekajo sedaj v živo granitno skalovje ogromne kipe Washingtona, Jeffersona, Lincolna in Roosevelta. V skalo bodo vsekali tudi kratko zgodovino Zedinjenih držav. Ta zgodovina bo silno kratka, — obsegala bo le 500 besed —, napisal pa jo je bivši predsednik Coolidge. Črke bodo visoke po pol drug meter in geologi trdijo, da se bo spomenik držal lahko najmanj 1 miljon let.

V Parizu pa bodo dobili svoj spomenik tudi tisti pisatelji, ki se v javnosti ne morejo uveljaviti, ampak so prisiljeni prodajati svoja dela znamen in »priznanim« pesnikom in pisateljem, ki jih ti potem objavljajo pod svojimi »priznanimi imeni...«

Tudi očetu človeštva Adamu so postavili spomenik in sicer v mestu Baltimore-u v Zedinjenih državah, naša navadna kava pa ima svoj spomenik v Braziliji, kjer pridelujejo največ tega blaga.

Žensk je vedno več, otrok pa vedno manj

Žensk je bilo v nekaterih deželah že pred svetovno vojno precej manj kakor pa moških, pa se je to razmerje še poostriло. V Nemčiji je prišlo pred vojno na 1000 moških po 1029 žensk, po vojni pa jih pride 1067. Na Francoskem je prišlo pred vojno na 100 moških 25 žensk več, danes pa že kar 110. Celo na Bolgarskem in v Grčiji, kjer je bilo pred vojno precej več moških kakor žensk, imajo danes več žensk kakor moških. Manj žensk kakor moških imajo samo v Rusiji, na Danskem, na Švedskem in na Norveškem.

Zanimive so tudi te-je številke iz nemške statistike: Na sedem milijonov žensk, ki so stare 18–35 let, pride komaj 4–5 milijonov moških v isti starosti! To se pravi, da je nad 2 milijona žensk v najboljši dobi v Nemčiji brez mož in te si morajo same služiti svoj kruh. V Nemčiji je res vsaka četrta ženska zaposlena zunaj doma, v Avstriji pa celo vsaka druga (42 odstotkov). Boj za vsakdanji kruh je tudi za ženske vedno hujši in težji in zato ni čudno, da število samomorov med ženskami vedno raste. Same sebe pomori največ žensk od 35.–60. leta starosti, med mlajšimi ženskami od 20.–30. leta pa je samomorov precej manj.

Kljud velikemu številu žensk pa je porodov vedno manj. Na Nemškem zaznamuje statistika ravno polovico manj porodov kakor pred vojno. V Londonu se roditi na vsakih 1000 prebivalcev na leto po 17 otrok, v Parizu po 15. v Berlinu pa komaj po 10.

Posvetitev prvega škofa v novi škofiji Aachen

Proša dr. Josipa Vogla so posvetili te dni za prvega škofa v novi škofiji Aachen. Na sliki ga vidimo, ko zapušča cerkev skupaj z nadškofom in kardinalom dr. Schulte-jem.

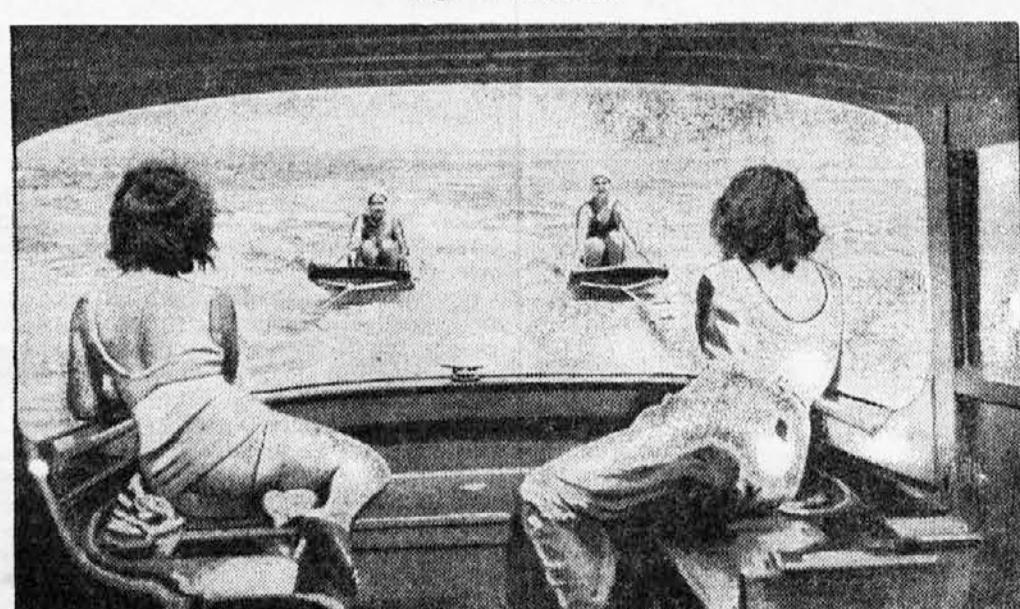
»Kraljica Viktorija«

Na sliki vidimo 6-letno deklico Mary Cambridge, nečakinjo angleške kraljice, ki je pri neki prireditvi za vboje otroke nastopila na odru v neki igri kot »kraljica Viktorija«.

Ponesrečeni italijanski letalec

Pri poskusnih vožnjah z neko novo vrsto letal so se ponesrečili letalci: polkovnik Maddalena, kapitan Cecconi in poročnik Damonte. Na sliki vidimo polkovnika Maddaleno, v ovkru pa kapitana Cecconi-ja.

Ježa na vodi

Ježa na vodi je tako priljubljen sport na Kalifornijski obali.

Mož piše svoji ženi

V »Prager Tagblatt«-u je napisal pisatelj Reiser to-le pismo na svojo ženo:

»Če te vprašam, ali naj oblečem zimsko sukno ali površnik, mi ne odgovarjam, »da moram to sam vedeti.« Za tebe, ki si se zvezala z menoj za vse življenje, se ne spodbudi, da me puščas pri tako važnih odločitvah na cedilu.

Nikar mi vedno ne toži, da nimaš kak oblečenja, ampak rajše me tolaži, če nič ne zasužim.

Ne prizadevaj si samo biti moderna, ampak glej, da boš meni všeč.

Ne vprašuj me takoj po kositu, kaj bi rad večerjal; sit človek ne more delati jedilnega lista.

Ne verjemi, da samo ti vse najbolj veš; tisti, ki vse najbolj veš, sem jaz.

Če kaj ne morem najti, ni umestno očitati mi nered, ampak pomagaj mi raje tisto stvar iskat.

Če me slabá vest nažene, da ti prinesem malo darilo, se ne delaj kakor da že vse veš; veliko lažje bom našel svoje ravnotežje, če me pustiš živeti v lepi veri, da prav nič ne slutiš, zakaj sem tako radodaren.

Nikdar mi ni treba tajiti, da me občuduješ in obožuješ; tvoje občudovanje me boža.

Lakota na Kitajskem

Na severnem Kitajskem umira na milijone ljudi od lakote in če smemo verjeti poročilu predsednika pomožne akcije za severne kitajske dežele Cumminga, jih bo letos pomrlo že več, če se razmere ne bodo temeljito spremeno.

Kitajska vlada, poroča Cumming, bi lahko rešila na tisoče ljudi nesrečne smrti vsled lakote, če bi uredila prometne zveze. Vlada pa ima žalibog silno dosti opravka z roparji.

Vzrok lakote so zaporedne slabe letine vsled silne suše, kar pa solnce ni požgal, so uničile ogromne jate kobilic.

Ubogi ministri

Učitelj je dal učencem nalogu, naj napišejo nekaj iz življenja pesnika Goethe-ja. Eden izmed učencev je omenil, da je bil Goethe tudi dvorni minister na weimarskem dvoru in je tej ugotovitvi dostavljal: »Goethe pa ni bil rad minister, ker se je raiši bavil z duševnim delom.«

Cirkuski umetnik Sebulonti (to ime je cirkusko, torej izmišljeno) pa je rad nastopal kot mož, ki se zna postaviti na glavo in ki na glavi stoeč pleše. Med odmorom pa je prišla k njemu deputacija šaljivev, ki ga je vprašala, če bi hotel biti minister. On je pa odgovoril: »Minister sem bil pravkar.«